

دوین سال بتت لیسے طفرخان احسن داخل مالک محروسہ گردید و بعدین سال یادگار بیک سفیر ایران که قبل از ساختن قندار روانه شد
رسیده اندر روز و دو تا یوم خود یک تک دست و دو ہزار روپیہ الفام با دیگر عایات یافت و بعدین ایام حسین سنی شانیزادہ
اور ملک زیب ولایت بکازہ و حصون آندیار مفتوح شد و ہفتدہم ربیع الثانی از اکبر آباد بدار السلطنہ لاہور نہضت شد۔

احوال سال دوازدهم مطابق سنہ ہزار و چہل و ہشت ہجری سے

پانزدہم ہجری دولت خانہ دار السلطنہ لاہور منزل شد و ہمان روز حسب الحکم معتمد خان میر بخشے و ترسیت خان بخشے دو مہتابیوں
و دیوان عام استقبال نمودہ علی مردان خان را با دراک کورنش حضور آوردند و خان بغایت خلعت خاصہ با چار قب طلا دوز
و جیقہ و خنجر مرصع و شمشیر خاصہ مرصع و منصب شہزادی ذات و سوار و واسپ و چار فیل خاصہ و ایالت صوبہ کشمیر مورد الطمان
شد و بعدین سال صفدر خان کہ سفارت ایران رفتہ بود برگشتہ بلا منت رسید و پیشکش صفدر خان پانصد اسب عراقی
و دیگر تفاسل اقمشہ امتعہ ایران از نظر گذشت از انجملہ اسبان چار صد اسب پذیرائی یافت و قیمت اصناف اقمشہ پیشکش
کہ قبول افتاد پنج لک روپیہ شد و خدمت سفارت ایران بوجہ احسن تقدیم رسانید چنانچہ از حسن خدمت او شاہ صفی پادشاہ
ایران بجانہ اورفتہ عنایتا نمود و نہ ہزار تومان نقد و ہشتاد سراسپ بدفعات اورا بخشید و دوین سال شانیزادہ داراشکوہ
باضافہ پنج ہزار سے و ات بتت ہزار سے و ہ ہزار سوار و شانیزادہ شجاع باضافہ سہ ہزار سے پانزدہ ہزار سے و ہمین اضافہ شانیزادہ
اوزنگ زیب و شانیزادہ مراد بخش کہ تا آن زمان پانصد روپیہ لومیہ سے یافت بمصنوب ہ ہزار سے چار ہزار سوار سربلندی بخشند
و سیف خان حارس اکبر آباد را فرمان صادر شد کہ از طرف شاہ زادہ شجاع بہ بنگالہ کہ در نیول او مقرر گشتہ برود و در اوج حیثیت بنگالہ
باضافہ ہزار سے ہزار سوار بمصنوب پنج ہزار سے بلندی پایہ شد و یادگار بیک سفیر ایران کہ رخصت یافتہ بود اسطہ سر انجام سفر در لاہور
موقوف بود باز ملازمت نمود و از روز ملازمت تا روز رخصت دو لک و پنجاہ ہزار روپیہ از نقد و جنس باو مرحمت شد و صحوب اوجہت
شاہ صفی دار اکبر ایران صراسے و پیالہ و رکابہ مرصع کہ قیمتش پنجاہ ہزار روپیہ بود ابلاغ یافت و ہم درین ایام شالیبتہ خان صوبہ دار
چشمہ از تعمیر عبداللہ خان بہمان مسطور بکستیمال یونیدیہ ہا سے متمر و متعین شد و علامہ افضل خان کہ دیوان اسلئے وزیر الممالک
بود بیمار شد و پادشاہ بعیادت اورفت دو از دہم ماہ رمضان در لاہور ازین جہان انتقال نمود جامع فضائل و کمالات و شیراز سے
الاصل بود خواص پادشاہ از زبان سلطان ناقل اند کہ مکرر میفرمود کہ از افضل خان در بارہ پیچ کیے سخن بشنیدہ نشد عمرش
ہفتاد و سال مدت ملازمت شدہ سلطانی بتت و ہشت سال فرزند سے از و تانہ برادر زادہ خورد خود شایستہ خان را کہ آخر
بعقل خان مخاطب شد بفرزند سے بر ہشتہ بود تاریخ حملتس چنین یافتہ اند مصرع ز خوبے برو گوئے نیک ناسے و علامہ
از ہر ریز گفتمہ اند سفیر اور بلب آب جہنا مقابل شہر واقع است بعد ازین واقعہ بہ اسلام خان فرمان رفت کہ بعد رسیدن صفی خان
خود را زود بحضور رساند ہم سفر شاہ شجاع از کابل رسیدہ ادراک کورنش نمود چون زلش دختر میرزا رستم صفوسے در گذشتہ بود
و دختر اعظم خان بر او خواستگار سے نمودند و سلخ ماہ شانیزادہ شجاع با تنظیم بنگالہ مرخص گشت و از دواج ہما بخا دلوق شد و ہم
دوین سال از لاہور بکابل نہضت شد و بتت و پنجم محرم کابل رسیدہ سید خان صوبہ دار آنجا را ببالش ہزار جات مامور فرمود
و بتت و پنجم ربیع الثانی از کابل لاہور معاودت شد۔

احوال سال سیزدهم مطابق سنہ ہزار و چہل و نہم ہجری سے

بتت و یکم جمادی الثانیہ بدار السلطنہ لاہور نزول اجلال شد و علی مردان خان از کشمیر آمدہ سعادت ملازمت و ریافت و از چہل

و در خاندان منصب هفت هزار سے ہفت ہزار سوار سرفراز شد و با صوبہ کشمیر صوبہ دار سے لاہور ملا وہ آن شد و والدہ ممتاز محل درین زمان
 روز نقاب عدم کشید و پادشاہ بنا بر تعزیت نجانبہ آصف خان تشریف بردہ و لجنوی او نمود و ششم رجب اسلام خان از بیگانہ بھارت فرستاد
 دیوالی گل یافت دوران زمان تاج ہزار سے بود و غرہ شعبان شاہ شجاع را دراکہ گزیر لیسے کراست شد و سلیمان زمین المہین بن
 گشت و درین سال کھلوچے نوکر نظام الملک کہ در زمرہ ملازمان در آمدہ بود و گردان شدہ پیش عادل خان رفت و در انجا
 ماو یافت و بیسے شاہزادہ اوزنگ زیب بقتل رسید از غراب سوار آنکہ از درشت گوئی عبد اللہ خان بہادر فرزند جنگ صوبہ دار
 بہار میان عبد الرحیم بیگ اوزنگ و خان مرقوم ناسازگار سے شد عبد الرحیم صاحب با او موجب حضرت خود دانستہ پس از تمارض
 روز سے چند خود را اکہ نمود و تا یک سال در خلا و ملاگو یا بنو دستہ زنہ سے او ہم باقی لضمیر لے بردہ اورا فی الحقیقہ گنگ میدہنند
 تا آنکہ این ماجرا از قانع آن صوبہ بعرض رسید و حکم لطلب او صد دریافت بعد رسیدن بھنور گویا گشتہ سبب گنگی خود معروض داشت
 و مکنان را بحیرت انداخت نم شعبان غرہ داشت اوزنگ زیب از اثناسے راہ کہ قاصد حضور از دولت آباد بوشملبر تو لکہ سے
 نظر گذشت آن سپہ سالاران بھرمیوم ساختند و ہر سال حمزہ کہ از طرف حکام خراسان حکومت سیستان داشت جمعے را
 لے قلعہ بست فرستاد بھرمیوم آورد و باز علمہ و افواج ہند از و جام نمودہ بیسے بسیار قلعہ را از مردم حمزہ کہ تملیل جاسے بود بست
 آوردند و عدیل نامیکہ اندک ریاست قندہار داشت و نزد مردم ہند متمم بدوستی حمزہ بود حسب الامر پادشاہ بیاسار سے
 پانزدہم ماہ رمضان شاہزادہ اوزنگ زیب بھنور رسیدہ اوراک سعادت کورنش نمود و ہمدین سال آتش عظیمی بہ اکر لکہ
 در گرفت و تمام کارخانجات شاہزادہ شجاع و ہتھاد پنج کس از خدمت عمل موختہ خاکستر شدند و بیت و پنجم شوال شاہ جهان پادشاہ
 از لاہور بسیر کشمیر توجہ فرمود و ہشتم ذی قعدہ شاہزادہ اوزنگ زیب بدو وقت آباد و کن مرض شد و نہم ذی الحجہ دولت خانہ کشمیر
 بفرزول پادشاہ رونق پذیرفت و طرائف کہ براسے اتباع اسبان بصوبہ عربستان و روم مشتافہ لبلطان مراد قیصر دم
 نامہ زالا و کمر صغ کران بہا بردہ بود در سائیدہ مع ارسال آقا سفیر روم لقبہ سلطنت رسید و پنجاہ سراسپ بامت خرید و در اس
 اسپ از طرف خود و نہ اسپ پیشکش محمد پادشاہ حاکم محسان نظر گذرانید و فدائی خان خطاب یافت و ارسال آقا نامہ قیصر دم
 و اسپ سبب نام کہ با زمین مرصع و عبا فی مروارید دوز از جانب قیصر آوردہ بود از نظر گذرانید و پادشاہ از سیربایتین کشمیر انباط
 اندوختہ تماشاسے بملاق سنگ سفید نہضت نمود و ہنگام مراجعت باران غیر وقت در نہایت شدت باریدہ را عبا بترتیب گل
 لاہم رسانید کہ عبور متعذر شد و از دشوار گذار سے کار مردم بجان رسیدہ بود پادشاہ خود در شش پہر چہار کردہ راہ بصحبت تمام
 طے کردہ بعد دو پاس شب بمنزل رسید و سہ شہار روز متصل باران سے باریدہ و آہا بترتیب طعنیان کرد کہ قریب چہار شہار خانہ
 بر کنار ڈل و بھٹ انہدام یافت و وہ بسیار آب برد از عرض داشت جان سپار خان نو جدار ہیرہ بھنور پوست کہ از چار صد
 دستہ و ہشت موضع پر گتہ مذکور سے و ہشت سالم ماندہ با ستے ہمہ در آب فرو شد و از پر گتہ خوشاب جزو موضع دامنگوہ ازین
 آفت محفوظ ماند *

احوال سال چہار دہم مطابق سنہ ہزار و پنجاہ ہجری سے

پادشاہ ہفتم چادی الثانیہ بسیر شرق سے سو کے کشمیر و از انجا لاہور توجہ نمود و ارسال آقا سفیر روم از اتداسے و رود تار و زر
 سے ہزار روپیہ و یک مہر صد تولد و یک روپیہ بہان وزن و دیگر عنایات یافت و پیشکش اعظم خان صوبہ دار گجرات جو اسیر و قمشہ
 دستے سراسپ از نظر گذشت و او چنانچہ باید در نظم و نسق آن صوبہ سے نمود و تا ویب جام و بہار کہ ہر دو عمدہ در میان انجا بودہ اند

همت گماشته مطیع و مفاد ساخت و جام دارالغریب را که در آن سکه محمودی زود موقوف نموده چشکینها قبول نمود و حاضر شد و خان را دید و طغر خان که نیا بر جسته دو سال سبزه منصب شد و بدین سال بارگوشش یافته بنصب سابق بجمالی یافت و ملک بانو بیگم مهین دختر آصف خان خواهر ممتاز محل که زوجه سیف خان بود رحلت نمود شاه جهان بخانه آصف خان رفته تعزیه او گفت و دختر سوم آصف خان بزرگ خانم نام در خانه طغر خان بود و بدین ایام شاهزاده مراد بخش سپهتیمال حکمت سنگه ولد راجه با سو ما مور شد و اول امان خوا شاهزاده را دید و عرض مطالب نمود چون زیاد به مرتبه خویش میخواست در حضور پدیرانی نیافت رخصت گرفته بوطن رفت و سر لشویش برداشت و عساکر منصوره بقلع و قلع ریشہ مفاسد او پرداخته او را عاجز گردانید با چارسه دست بدامن عجز و استغفار و عفو تقصیرات خواست با شد عساکر شاهزاده بختوده آمد و حکم شد که تاراگده که مانده نخواست و تروا دست به بند با سکه پادشاهی سپار و حکمت سنگه امثال فرمان نموده بجنوب شاهزاده آمد و سید خان جهان قلعہ مذکورہ در آمد و حصارش را مع عمارات از پنج براندخت و حکم ضبط کوهستان آنجا به نجابت خان تعلق گرفت و بدین سال ملا سید احمد که موطن او جنوب و مناشا لاهور است بساطت و بیون بلازنت سده سلطانی فائز و پانه اعتبار او بقنایت خلعت خاصه و اسپ از طویلہ خاصه افتوز و در عرض یک سال بنصب هزار سکه و خطای خانی در اورنگ دولت خاگه خاصه سرانفر از شد علی مردان خان بنصب هفت هزار سوار و صوبه دار کابل از تغییر سعید خان بهادر طغر جنگ غرض خاص یافت و صوبه کشمیر که علی مردان خان داشت بشاه قلع خان تفویض شد و در راه از دینار گذر تربیت خان بجاسکه او قرار یافت *

احوال سال پانزدهم مطابق سنه هزار و پنجاه و یکم هجری

درین سال شالیسته خان خلعت بین الدوله آصف خان صوبه دار بهار مرزبان پلانون را که مردی در زید بنیہ نموده هشتاد هزار روپیه پیشکش هر ساله مقرر کرد و بپنجم شعبان بین الدوله آصف خان خانانان سپه سالار بر من استغفار هکراسه آخرت شد پادشاه مقرر بنزل اورنگه کمال احترامش نموده هزار سوار و اسپ و سیاه سپه بنصب داشت مقبره او بر لب آب را که محاذ شهر لاهور واقع شده شالیسته خان بهین خلعت او را پادشاه خلعت ماسه فرستاده غایتها بحال او فرمود و بدین اولاد از نیز مراعات و دلجوئی نمود باین منصب و مرتبه و نسبت و دولت هیچ امری در عهد هیچ پادشاهی از سلاطین هند رسیدہ بعد چشش سبک حویلی که در وطن خود لارنیا نموده و بمیت لک روپیه بران خرج شده جمله ملکات او در هند نقد و جنس مبلغ ده کرو روپیه لک روپیه خلعت شد با لک و وصیت کرده بود که اند و ختمایش همه بجز آنکه عامره برسانند پادشاه از آنجا بمیت لک روپیه نقد و جنس بسپار و پنج دختر او بخشید و باقی را بن شاهزاده داراشکوہ سپرد که نو اسه آصف خان هم بود غایت نمود و نیز درین سال میرزا ستم صفو قند بار سکه کشش هزار سکه پنج هزار سوار بنصب داشت و از سنه دوم جلوس بسبب کبر سن ترک منصب و نوکر سکه نموده انزوا اختیار کرده بود و لک روپیه سالیانہ و طیفه می یافت جهان را پدر و در هشتاد و دو سال عمر داشت و طبعش نظم اشعار رغبت داشت فدائی تخلص میکرد و چهار سپه داشت اولین مرزا مراد طبع او نیز مائل شعر گفتن بود و دو سکه میرزا سچ در عین جوانی و حیات پر بدینا بکشت غرق شد سوسه میرزا حسن چارسه میرزا بدیع الزان مخاطب شاه نواز خان و درین سال قلاع متعلقه حکمت سنگه که شاهزاده مراد بخش به تنبیه او ما مور بود سیمه بدیع سید خان جهان و راجه سچ سنگه و بهادر خان و اوله و در و بخان متوج شد و ب حکم باز من بهوار گردید شاهزاده استغفا سکه جرائمش نموده با سپهش بخنور آورد و شاهزاده او رنگ زیبای تقیہ سلطنت رسیدہ او را که سعادت قدسوس نمود چونی در کشمیر بنا بر طبعیان آب اول و بیٹ بنا پنجه سابق مذکور شد مزاج بسیار خراب گردید

در این شهر تحوط افتاد در عایا و سکنه آنجا زیاده از سی هزار کس بلا پور رسیدند زیر چهره که در سن فرام شده اظهار بی برگی نمودند مبلغ یک لک روپیه خیرات مرحمت شد و حکم شد که تا این جماعه در لاهور باشند هر روز چند جا طعام مبلغ و وینست روپیه از سرکار والاسی داده باشند دست هزار روپیه نیزه تربیت خان فرستاد که در کشمیر مردم آنجا قسمت نماید و طعام صد روپیه هر روز بخت نیزه کشگان آنجا رساند چون خان مذکور با حوال آن جماعه خوب نپرداخته صوبه دکن کشمیر از تغییر او بظفر خان تفویض یافت و مبلغ لبت هزار روپیه مصوب او بجهت خیرات ارسال یافت و نیز از سی ترغان که بنظم سرکار سورجیه با مور بود از تغییر اعظم خان که بحال رعایا سی آنجا نخی پرداخت بکومت صوبه بجات سرافراز سی یافت و از اسل و انصافه پایا منصب پنجاه سی ذات و پنجاه سوار دو اسبه و سا سی سپه و ضبط سهام سورجیه بجاست اندک پیش منومن شد و بنا بر شهرت توجه دار سی ایران بجا نب قدما را شاهزاده داراشکوه بقامت بسیار و انعام و دوزده لک روپیه نقد سرافراز سی یافته با پنجاه هزار سوار رخصت یافت و شاهزاده مراد بخش نیز رخصت گشت که درین طرف نیلاب اقامت گزید و عند الحاجةت نزد برادر برسد چون عساکر از نیلاب گذشت و خبر رحلت شاه صبی بمسامع شاه جهان پادشاه رسید لبتا هزاره حکم شد که در غزنین توقف نماید و صدق و کذب خبر دریافت اگر راست باشد معاودت نماید و اگر کذب باشد از خبر رحلت او واقعی بود در داراشکوه برگشته بحضور رسید و چون بنا بر رحلت شاه صبی بمحض حرکت شاهزاده بدون جنگ و جدال قلعه در دست اولیا سی دولت بنده اند در داراشکوه لبتا هزاره بلند اقبال مخاطب گردید و درینوالتش قمر سی رویداد و در همین ایام شاهزاده مراد بخش از حسن ابدال برگشته بدرگاه والار رسید و از دراج او باه خرنیک اختر شاهنواز خان هفوسه واقع شد و پنج لک روپیه سی سرانجام این جشن لبتا هزاره مرحمت شد و یک لک و چهل هزار روپیه از نقد و جنس برسم ساچی بجا شاهنواز خان فرستادند و چار لک روپیه کابن مقرر شد.

احوال سال شانزدهم مطابق سنه هزار و پنجاه و دو و پچیس

چون لجرض پادشاه رسید که درین سفر قندار از لک در سی خان بعض حرکات خلاف آئین لک خوار سی لاهور رسید و ریش در اختیار او نیت منصب و جاگیر او تغییر شد و جاگیر او که در ستمرا بود با عظم خان بعد از تغییر صوبه بجات مرحمت شد و ملا عبدال حکیم بایک راپا و شاه بر نقد سجد شش هزار روپیه نقد روپیه که هم سنگ او بود بدو عطا فرمود و شاهزاده مراد بخش بصوبه ملتان که در تپول او مقرر بود رخصت یافت و خلعت خاصه با برنخ مرصع آلاست و در اسب خاصه با سائلا و سیکار و آفتاب گیر با رعایت شده لجرض رسید که باغ لاهور که در سال چهاردهم جلوس حکم عمارت آن و حضرت اول با تمام علم مردان خان شده بود و بعد با تمام خلیل الله خان صوبه دار آنجا تفویض یافته صورت انجام پذیرفت و شوق تماشا لیش از خاطر فیض مطایر پادشاه سیر زرد و بعضی قدم خود در وقت او افتاد و هشت لک روپیه در عمارت باغ موصوف و تیار سی نرنگور صرف شد چون خاطر از نظم مهمات صوبه پنجاب و کابل قندار و پرداخت سجد هم شعبان این سال از در سلطنت لاهور بدار الخلافه اکبر آباد و نعت نمود و علی مردان خان بموجب حکم از کابل حضور رسیده پنجاب امیر الامراسی سر برافراشته رخصت انصاف بکابل یافت و مقبره ممتاز محل که تا قریب وازده سال با تمام کمر تختا و میر عبدال کریم تغییر میند صورت تمام خرج این عمارت پنجاه لک است پادشاه در آنجا رفته پسندید و سی موضع از مضامین برگزیده حویله اکبر آباد و دیگر چند که حاصلش یک لک روپیه است با محصول دکانین و سرکار کسموره و دیگر که تعلق بان مقبره دارد و لک روپیه در اخل آتم هست و وقت این مقبره بنورد.

احوال سال هجدهم مطابق سنه هزار و پنجاه و سوم پچیس

در شروع این سال عرس داشت شاهزاده اوزنگ زین شلمبر خبر ولادت سپهسالار و سید پادشاه آن مولد سعید را بمحمد شکر
 گزیدند و ختر سے پاکیزه گوهر از طبق ختر شاهنواز خان نیز بوجو آمده بود بزینتہ النساء بکیم موسوم ساخت و چون در راه خلافت اکبر آباد
 و با شیوخ یافته بودید و تعارف جمع پو آمده اقامت فرمود و یک چند سے بصوب سوگر بسیر و شکار گذرانید بعد از آن شاهزاده در آنجا
 را عارضه روی داد و پادشاه از فرط محبت هشت بار منزل او بسا عیادت رفت و مرضش بصحت مبدل گشت و درین ایام صوبہ تمندار
 از تغیر صفدر خان به سید خان بہادر و صوبہ پنجاب بتغیر او قلیچ خان مقرر گشت چون بہ ابا اعتدال آمد پانزویں شوال پاکیزه آباد
 اور دو سعید خان از اسل و اضافہ بمنصب دو ہزار سے پانصد سوار اعتبار برافراشت و ہم محرم سال ہزار و پنجاہ و چارم ہجری سے
 خور و زنی بجنگ عبدالصمد سفیر شریف مکہ معظمہ پانڈان طلا و اگرچہ با پیالہ و سر پوشش طلا و چار ہزار روپیہ نقد عنایت شد و بعد از آن زمانی
 شیخ مرقوم حضرت انصاری بکہ یافت از اول در وقت خود بہر جهت بیست ہزار روپیہ از سرکار روپین قدر از شاهنواز دکان و در
 سب الامریافت و درین سال شبی بکیم صاحب صبیہ کلان پادشاه از خدمت بدرخواست بخاکجاہ خود میرفت ناگاہ گوشہ عظمت
 و پیش شبعی رسید و تمام لباس بدن را آتش در گرفت و پشت و سر و دست و پهلوی سوخت و پادشاه از حدوث این واقعه نهایت اندوہ
 گشتہ بر خلاف ضابطہ مقررہ فریاد آن شب از شکوی اقبال بر نیامد و زود دم چون شرف آفتاب بود بضرورت بعد دو ہجرت در بار عام آن
 بیش از یک گز سے نشست و از روز نخستین تا سہ روز پنجہزار روپیہ بجاہین تصدق فرمود و بیست و دو م صفر کہ روزہ نادت آن ختر
 بود نیز ہمین قدر مبلغ باریاب احتیاج بخشید و در ماہ اول این سال شصت ہزار روپیہ بدفقات مساکین تقسیم نمود و از شروع ماہ دوم
 مقرر کرد کہ ہر روز ہزار روپیہ تصدق باہل استحقاق میرسد و جمعہ را کہ بنا بر مطالبات غلبہ و خیانات جیمہ و زندان مکاتبا
 بودند آزاد فرمود و جراثم آنها بخشود و مبلغ ہفت لک روپیہ از عین المال سرکار و الا بخشیدہ آمد و بعد ازین ایام حکیم محمد داؤد را کہ از ایرا
 آمدہ بود با تفاق حکیم مسیح الزمانی بداد اسے بکیم صاحب مقین فرمود و شاهزادہ اوزنگ زین از دکن و مراد بخش از ملتان بدین
 خواہر حضور آمدہ شرف کورنش دریافتند و شاهزادہ اوزنگ زین بنا بر بعضی رنجشہا گوشہ نشینی بدون رضای پادشاه در ساخت و
 دست از کار پسے دینوسے باز کشید بنا برین خدمت انتظام ممالک دکن بنجاندوران بہادر لغت جنگ از تغیر مالوہ مقرر شد و بہ
 او ہفت ہزار کوزات و پنجہزار سوار دو اسبہ سپہ گردیدہ یک کرور دام افعام یافت و بازار زکس بیمار سے صاحب زمان خاطر پادشاه
 کہ شد ہمدین اثنار او امر سنگہ پیر را جہج سنگہ را شور کہ روپے چندہ از ادراک کورنش محروم و ممنوع بود آخر روز پنجشنبہ ساخت
 جمادی الاولی بدرگاہ آسمان جاہ رسید و ملایت خان میر بخشے اورا در خلوت خانہ منزل شاهزادہ داراشکوہ کہ پادشاه ہما نجا تشریف
 داشت بشرف زمین کوس رسانید را وہ کور جمع دست چپ بجای خود افتد ایستاد و ملایت خان بطرف دست راست سر سلطانی
 استادہ بود و زمانیکہ پادشاه بعد از نماز شام بنام یکے از امر انجیل خاص مشور سے می نوشت خان مرقوم برای امر از فرزا ایوان پایا
 آمدہ نزد شمدان چار شاہہ با یکے از نیکان حضور گرم سخن بود ناگاہ امر سنگہ بطور دیوانگان جہد بر کشیدہ دوید و بر طرف چپ سینہ
 اش زد و بجز ہمان زخم زدن کار ملایت خان بیابان رسید خلیل اللہ خان و درجین ولد راجہ بیٹھلداس گورو و سید سالار احمد و
 ہفت کس از منصب داران و گرزواران از عین و یار دویدہ یکبار سے بپشمشہ آبدار کارش با انجام رسانید و حکم پادشاه
 میر خان میر توڑک و ملوک چندہ مشرف غسل خانہ حید اورا برداشتہ بردند تا ہر دم او سپارند ہر دم او دست از جان شستہ ہر دورا
 نقل رسانید و خود نیز کشتہ شدند

احوال سال ہجرت مطابق سنہ ہزار و پنجاہ و چارم ہجری

درین سال اصالت خان مامیر بخشے و خلیل احمد خان برادرش را بختے دوم گردانید و درین سال علی مردان خان فرزند فریدون غلامان
 خود را با گردوسپے از تاجیکان کابل بپتیبہ علی قلعان اہالیق لہجہ سجان قلعہ دکنورد محمد خان کہ بر اقسام لہجہ چان ساخت آورده بود و سلا
 و آنہا بعد جنگ و زور و بسیار بر مخالفان غالب آمدہ طغر یافتند و اکثر سے از ہمسایان مخالف مقتول و مخدول شدند و از ان سبب
 و شتر و گوسفند آنہا فریدون غنیمت آوردند و بہرین سال امتحان اعلام پادشاہ از کبیر آباد بظرف لاہور و از انجا کبیر تفریق نمود
 و شب پنجشنبہ از وہم شعبان در خانہ داراشکوہ از بطن دختر سلطان پرویز پسر سے متولد شد و لہجہ شکوہ سہمی گردید و خانہ دوران نامزد
 حسب الطرب بھنور آمد و راجہ سبب شکہ کہ لکھی او بود بجا نطق ملک دکن با مور شد و بہرین سال جشن حصول صحت حکیم صاحب دختر
 پادشاہ مقرر شد ایوان با رعام را کمال آرایش تزیین نموده اقسام جوہر و نفیر و بران عقیقہ شمار شد و شاہزادگان و امرای یک در نور
 نمود لہجایات انعام و انعامہ سرافراز سے یافتند و حسب الاتماس آن ملک ملکی خصال شاہزادہ اورنگ زیب را پادشاہ اگر گوشہ نشینی
 بر آوردہ بود و انعامات نامتناہست گردانید و حکیم محمد داود را کہ با حاج حکیم صاحب بود لہجایات خلعت خاصہ و منصب دوہزار سے
 و دست سوار و اسب خاصہ از طویہ خاصہ با زین طلا و فیلی یک اشترنی پانصد تلوہ و یک روپیہ بہین وزن نوارش فرمود و ہر
 خدمتگار را کہ خدمت معالوجہ جراحات بہ سنے کہ بسبب سوختن ہر سیدہ بود و کمال دل سوخت و محنت بقدم رسانیدہ بودہ نقرہ مسکوگ
 سنجیدہ بہفت ہزار روپیہ سنگ او با خلعت و اسب و فیلی بہمت شد و پنج روپیہ کہ برای حصول صحت او پادشاہ مذکورہ بود
 بہرین رسید عقیقہ زین زر را کہ منظر و برسنے باقتدیل مرصع کہ حسب الامر ملکہ مذکورہ مہیا شدہ بود بہدینہ طیبہ ارسال یافت و ہر
 نام سیدانی را کہ بعضی جراحات مندرہ بہ او سے او بہ شاہ بود نیز بہ نقرہ سنجیدہ مبلغ ہم سنگش با خلعت و اسب و فیلی و دوی درو
 با انعام مرحمت شد و از حکیم و شاہزادگان نیز انعام وافی یافت و چون محمد علی فوجدار حصار آن فقیر را آورده بود مورد عنایت گشتہ
 خطاب غانی یافت و پنج ہشتی جوہر بہ فیض رسانستہ این جشن گاہ سے بعین نیامدہ بود و ملکہ مذکورہ لشکر الطائفیکہ از پر مہربان
 درین عارضہ بطور رسید تکفل تزیین جشن شمس درین سال گشتہ شمار و پیشکش بسیار کردہ زیند و صدکس از امرای نامدار و درکان دولت را
 فلغ فاخرہ بخشیدہ بہرین سال شاہزادہ اورنگ زیب را بہرمت خلعت باناد سے و دو اسب خاصہ با زین طلا عینا کار و طلا سادہ
 و فیلی با یراق نقرہ و ہر فرزند نووہ با انتظام صوبہ گجرات مخلص گردانید و درین سال بعد و در کشمیر و فنامند سے رعایا و سائر اہل
 آن بلدہ ارسالک لہجیدہ طغر خان معلوم گشتہ سوجب خوشنود سے خاطر خدیو روزگار شد و یک لک روپیہ انعام یافت و ہر
 کلیم تصدیقہ در تعینت مقام پادشاہ در کشمیر و ہند اشدت بہرمت خلعت و انعام دوہست اشرف بہست و مسرور شد خانہ و را
 نصرت جنگ کہ از حضور بعبودہ دکن سے رفت در دو کردوسپے لاہور و آخر شب شنبہ ششم جمادی الاولی خدمتگار سے زخم محمد بہر
 بر شکم او کار سے زو بعد انقضا سے یکروز از دنیا در گذشت فرزندانش بموجب وصیت از متروکات او یافتہ باقی مبلغ جو مبلغ
 شصت لک روپیہ نقد بود لہجہ کار پادشاہ باز گردید مدفن او و ابالیش گویا راست بہفت ہزار سے بہفت ہزار سوار و اسب
 سہ اسبہ منصب داشت +

احوال سال نوزوم مطابق سنہ ہزار و پنجاہ و پنج ہجری سے

فرہ جمادی الثانیہ اسلام خان بخلعت خاصہ و کشمیر و جد بر مرصع و دو اسب از طویہ خاصہ با زین طلا و مطلق و فیلی با یراق نقرہ
 مع مادہ فیلی و اضافہ ہزار سے ہزار سوار منصبش ہزار سے شش ہزار سوار پنج ہزار دو اسب و سہ اسب و دیگر غایات سوار
 یافتہ بہرمت انتظام ہر چار صوبہ دکن با مور شد و حداد شد خان لہجایات خلعت خاصہ و خدمت دیوانے خالصہ شریفہ از تفسیر لہجہ

و از اصل و اضافت منصب چار هزار سوار و لبطاسه قلند ان مرصع سر بلند گردید چون از فرط کار وانی نواز شهنشاه
 روز افزون اختصاص شصت و شصت و شصت هزار سوار و لبطاسه قلند از اصل و اضافت منصب چار هزار سوار و لبطاسه قلند و درین سال
 علی در آنجا تکوین منقوش شده خود از کابل پیشتر فرستاد و به تخییر خندان نهاد درین قسمت سیر علی بر کمر و شتافت و سبک آنکه کار بر مارسان تنگ
 کند آنها مان طلبیده بر آمدند و امیر الامرا حق با نظر منصاحت ندیده برگشت و پادشاه برگشتن امیر الامرا درین وقت که نذر محمد
 با سپران و توکران در افتاده بود و نرسیدند و در همین سال جان شایخان ولد زبردست خان کاتبغزیت شاه صفی و شهنشاه جلوس
 شاه عباس ثانی روانه ایران نمود یک فقره نامه مرسله این بود و بمبارکباد جلوس شهنشاه مانوس آن فرزند زاده بر خوردار کامکار نامدار
 ملید مقدار همین گوهر و ج دولت و عظمت همین اختر برج شوکت و سلطنت نقاوه اصلاط طبعین سلالة اسلاف طاهرین پرور خسته
 می شود و نقاشی مهند سند و ستان راکه سگ و پنجاه هزار روپیه قیمت داشت معسوب او ارسال فرمود چهارم شعبان رایا
 اقبال از کتیر بطرف لاهور در راهتر از آمد و پانزدهم ماه رمضان در لاهور نزول اجلال شد و شاهزاده مراد بخش از ملتان رسیده
 شرف کورنش دریافت و بیت و نیم نور جهان یکم حرکت نموده در لاهور متصل مرقد برادر خود آصفت خان مدفون گشت و علی مراد
 از پیشا در آمد و ملازمت نمود و سعادت شاه خان از اصل و اضافت منصب شش هزار سوار سر بلند می یافت و درین سال
 پنجاه و شش هزاره شجاع سپه بود آمد بزین العابدین موسوم گردید و چون پادشاه به تخییر ولایت بلخ و بدخشان و سمرقند و کابل
 امیر شور صاحب قران بود بسیار رغبت داشت خصوص از زمانیکه نذر محمد خان باراده تاخت کابل اول سال جلوس لشکر
 کشید و برگشت و بعد چند مدت از تظاول او در بلخ هرج و مرج پدید آمد سرانجام این مهم ایدم دانسته رایات افواج مملکت
 ستانی بطرف کابل نهضت نمود و شاهزاده مراد بخش را با سید اعانت علی مردان خان امیر الامرا که فوجی از اولوسن لاسیت
 خود همراه و معرفت تمام از ان طرفها و ایلات آنجا داشت حسب اطلب نذر محمد خان که بقا همت از دشمن استعدا نموده
 با جمیعت پنجاه هزار سوار پیشتر از حرکت خود بر سر منقلا فرستاد خسرو سپه دوم نذر محمد خان که از افساد و فارت قوم المانان بلجا
 و پناهی غیر از درگاه شاه جهان نداشت آمد و شاهزاده مراد بخش را دیده بود شاهزاده هنگام ملاقات تا سر بساط طرفه سنا
 نمود و به جلوس سید خود نشاند و بعد دل جوی بسیار بجهت پدر فرستاد و او بجهت آورده دو لک روپیه نقد و جنس یافت چون
 شاهزاده مراد بخش بجواسط بلخ رسید نذر محمد خان بهرام و سبحان قلی سپران خود را با استقبال فرستاد مراد بخش اعزاز آنها نموده
 بنا بر اطمینان خاطر شان فرمود که بخان بگوید که از سهند لشکر بشمار رسیده است هر گونه مدد که مطلوب باشد عمل خواهد آمد
 روز دیگر نزدیک حصار رسیده فرمان داد که بطن حصار پر دازند نذر محمد خان را بمشاهده این حال دل از دست رفته بطرف
 ایران گریخت و پناه پناه شاه عباس برود شاهزاده مراد بخش گریه راه تعاقب او روانه کرد آنها بقدر طاقت تعاقب نموده
 مراجعت کردند و خلیل الله خان را با ملقت خان و غیره برابر سگ گرد آورده اموال او فرستاد و دوازده لک روپیه از مرصع
 آلات و طلا آلات و جز آن و قریب دو هزار روپیه نقد اسپ و مادیان و سه صد شتر نر و ماده بشبیط و در آمد و از مستعدیان آنها
 و تحویلداران طاهر شد که بگی اند و ختمها سے او هفتاد لک روپیه بود از انجمن افزون از دوازده لک روپیه سپه کار شاهزاده در آمد
 و قریب پانزده لک روپیه در بخارا هنگام فرار او از قرشی بلخ بتاراج رفت و قلی را عبد الغزیر خان متصرف گشت و بیشتر
 لشکر یاران المانان و دیگر غارت گران برودند از انچه باقی ماند پاره در وقت اضطراب سپاه خود داد و اکثر او زبکیه و المانیه
 و ملتان و دوسان فارت نمودند و نذر محمد خان لعید شهنشاه از شیر خان با قتل محمد و سپه خود تحلیلی از او زبک از آمد و خود پناه

چون از مشهد مقدس گذشته بصفاغان نزد شاه عباس رفت و سپهران و متعلقان و سه دختر او لبیده شاهجهانی رسیدند بهرام
 میرحمت خلعت خاصه با چار قب زرد و زو بیقه مرصع و منصب پنجرار سے ہزار سوار و یک لک شاہی مہاسبے شد و عبدالرحمن
 را بشاہ زادہ داراشکوہ سپرد کہ تربیت فرماید و یومیہ او صد روپیہ مقرر گردید مستورات را بیگم صاحب نزد خود طلب داشتہ
 مورد انواع اعطاف نمود شاہزادہ مراد بخش را اندیشہا از افواج او زبکیہ وغیرہ ایلات آن دیار و عدم مناسبت ہوا و احوال
 آنجا ہم رسیدہ مگر عرضداشت با فرستادہ اذن معاودت خواست و حکم نارسیدہ بمجنور شتافت این حرکت شاہزادہ
 بر مزاج پادشاہ ناگوار آمد و شاہزادہ را بغزل منصب و تیول ملتان تا دیوبند فرمود و چون نزدیک کابل رسید از کورنش
 ممنوع گشتہ فرمان شد کہ لشکر در نیامدہ بہ پیشاور رفتہ بنشینند و سعد الشکر خان بیگم و نسق بلخ و دل دہی سپاہ دستور سے
 یافتہ در عرض یازدہ روز بلخ رسیدہ

احوال سال بیستم مطابق سنہ ہزار و پنجاہ و شش ہجری

درین سال پادشاہ میر عزیز را با نامہ منتقلین اٹھارہ اطاعت و آنکہ پیش نهاد خاطر چہ بود نزد نذر محمد خان برسم رسالت با یران
 فرستاد درین اثنا نذر محمد خان با صفهان رسیدہ باز ہجر اسان برگشتہ بود چون میر عزیز بصفاغان رسید خبر رجوع او شنیدہ
 خواست کہ او سہر جا باشد رسیدہ نامہ را برساند دارا سے ایران این معنی را نہ پسندید مشارالہ وقت نمودہ حقیقت را بدگاہ
 عرضداشت حکم رفت کہ در سہ او نرود و از شاہ ایران رخصت گرفتہ روانہ حضور شود سعد الشکر خان از بلخ عود نمودہ در ہجرت
 سال شرف عقبہ بوسی یافت و فتح نامہ بلخ و بدخشان محبوب ارسالان بیگ بدراسے ایران نیز درین سال یافت و آیت
 پادشاہ سے از کابل بہ اہلسلطنت لاہور سایہ نزول افگند و در جشن وزن شمسی این سال پادشاہ عفو تقصیرات مراد بخش نمودہ
 بعد ازاں سے منصب سابق سرافراز فرمود و شاہزادہ اورنگ زیب حسب الطلب مجبور رسیدہ شرف کورنش دریافت و
 پادشاہ اورا براسے تہنیر بدخشان و بلخ مقرر نمودہ بدان صوب رخصت فرمود و سعید خان بہادر کہ از ملتان آمدہ بود تعیین
 شاہزادہ اورنگ زیب شد و از استماع خبر درگذشتن اصالت خان چون نوکر مزاج دان بود پادشاہ سے متاسف گشت
 و میرزا نوذرفضو سے از بلخ رسیدہ بطور شکار سے نذر محمد خان کہ در ان میان پنج باز طویغون بود از نظر گذرا بند و باصل و اضافہ
 منصب سہ ہزار سے دو ہزار سوار نوازش یافت و پادشاہ خود ہم عازم کابل شد تا پشت شاہزادہ اورنگ زیب باستطہار
 او قوسے باشد و ہمدین سال سستی خانم رخت ہستی بر بست پادشاہ از استماع این حادثہ سے متاسف نمود و او ہمیشہ طالب کسب
 آملے بود با حکیم مسیح الزمان قرابت و قدم خدمت از وقت ممتاز محل داشت مہر دار خاص بود و در نوم خانہ دارا سے وادار
 بندگے نیکوئی داشت از فن طب و علم قرأت آگاہ بود و ملکہ جهان آرا بیگم صاحب نرود او تکمذ نمودہ بود و ازین حیث کہ فرزند
 نداشت دو دختر طالب بار بفرزند سے خود برداشت کلان در از دواج عاقل خان و خرد در جہالہ نکلح مرحمت خان بود شاہزادہ
 اورنگ زیب غرہ جامی الاوسے بلخ رسید و لشکر در نیامدہ یک کر و سہے آن شہر نزدیک مکانیکہ بہادر خان خیمہ داشت معسکر
 ساخت روز دیگر درون حصار درآمد و قلعہ اندرون و حصار بیرون را ملاحظہ نمودہ بعد بند و بست شہر بر کس از اکابر و اہل اسل
 آنجا را در خور سہر کے با کرام و انعام کامیاب گردانید و مادہ ہوسنگہ با ڈارا ہجراست قلعہ و شمشیر خان ترین را با جمع از منصب
 داران و اعدیان و لغتگیان برنگاہ ہباسبانے شہر گذاشت و ترتیب لشکر بصواب دید خیر اندیشان چنین مقرر شد کہ فرج قول چو
 شاہزادہ استہنہا ریابد بہادر خان پاتام سپاہ کہ با او در بلخ بود ہراول دامیر الامرا علی مروان خان برانغار و سعید خان ساور

مظفر خجک در جراتنار چون بوضع تیمور آباد فرود آمدند و از بکیه از اطراف هجوم آورد بر کس بهر طرف فرود آمدند بود با فوج مخالفت گرم پیکار شد چون اوزنگ زیب هجوم از بکیه بر امیر الامرا علی مردان خان دید فوجی را بملک فرستاد قبل از آن که فوج کمک رسید امیر الامرا مخالفان خود را منظم ساخت و سعید خان بهادر مظفر خجک که هنوز ضعف بیماری لاق داشت خود در نگاه مانده و لشکر خود را بوجوب ترتیب بطرف چپ شانسزاده گذشته بود چون فوج مخالف بر لشکرش ریخت و کار بر آنتانگ شد خان مذکور با جماعه که با خود داشت سوار شده بسخت برقی و با و در رسید و با وجود ضعف بیماری سوار سب خود بر اعدا تاخت چنان کوشش نمود که بدست خود چند کس را مجروح گردانید و نه زخم بر بدن خود برداشت آخر از اسپ بزمین افتاد و سپهران اولطف الله خان و خانه زاد خان بزخمها سگه کار سگه جان سپار سگه نمودند شانسزاده و قصد پیکار مخالفان نموده اردو را از چهار طرف در میان گرفته و نه شد و اوزبکان گرو سب را در زمین و بسیار لشکر نمودار سگه گذاشته باقی بجهت فوج سب اول ریختند چون میزم تو بخانه و بهادر خان در مانعه آنها مساع جمیله به تقدیم رسانیدند اوزبکان روگردان شده به نگاه خود شتافتند و زمین بیگ او علی پیش آمده اوزبکان را از فرور برگردانیدند و جوعه را مقابل سب اول گذاشته خود با سب اول لشکر بی فوج امیر الامرا ریخت امیر الامرا علی مردان خان پامی دار سگه مردانده نموده با نهاد آویخت و شاه زاده هم کمک در رسید اوزبکان گشت خورده منظم شدند و تمام خیام و سباب و شتر و دو آب که در نگاه متعاقب بودند بدست افواج شانسزاده افتادند.

احوال سال بیست و یکم مطابق سنه هزار و پنجاه و هفت هجری

چون معلوم شد که گروه اوزبکیه می خواهند کبد خشان رفته گردند و برانگیزند شانسزاده مراد بخش به امانت بسوسه بدخشان رجعت یافته بجای سگه کار رسید درین اثنا فوج بیست اوزبکان معلوم شده فرمان معاودت میراد بخش رسید و او حسب الامر برگردید و با نظام صوبه کشمیر رجعت یافت چاره هم شوال این سال اسلام خان ناظم حاکم صوبه بدکن که بیست هزار سگه هفت هزار سوار و دو اسپه سپه بود فوج هستی بر بست و در اوزنگ آباد مدفون گشت و سپه نشن بغایات و افسانه غنا صوبه مرآتوری یافتند درین سال نذر محمد خان نامه شکر بر اخصاص و انقیاد شانسزاده اوزنگ زیب فرستاده خواست که بوسیله اوتداریک باغات و احتمال احوال خود نماید شانسزاده نامه او با عرض داشت خود بجنوب پرفرستاد فرمان رجعت که آن فرزند بعد ملاقات خان بلخ را با و باز و از روزانه حضور شود و شانسزاده شجاع را بکابل رجعت نموده مقرر فرمود که بنگاه اوزنگ زیب از سب و کوه بگذرد و اوزنگ زیب غایب از استان دولت گردد چون فوج سب را اقامت از بلخ از تغذراتت و لشکر او پوشش علی مردان خان با چند کس تا کجا مقاومت نماند نمود شانسزاده اوزنگ زیب صلحت سب را ارا دیده حصار بلخ را که همین قدر در تصرف بود بنذر محمد خان صلح امور شمر د نذر محمد خان تراض نموده نیامد قاسم دلخسر و غیره خود را حضور شانسزاده و اوزنگ زیب فرستاد شانسزاده همین قدر را عنایت داشته حصار بلخ با و سپه و جنس نیک همراه آنچه در لشکر و شهر قلعه بود و به نرخ آن وقت در انجا بک رو پیوسته از زید بن نذر محمد خان داد و بقدر راه همراه گرفته معاودت نمود سعید خان از بلخ پیشتر حضور رسیده مشمول عواطف گردید و از تفسیر اعظم خان بصاحب صوبگی بهار سب فرزند و اعظم خان بجهت سب کار جوهور مامور گشت و زنگه درین سابق بعبور رسید چارگه رو رو سپه است که قریب بیست که در فاسه بود و پاره گشت تو مان عراسه و حاصل بلخ و بدخشان لشکر و موافقت سال و ماه بیست و پنج که رو پیوسته قریب چهل تن غانی است و حساب تفاوت بسیار است نمیدانم خطا در کجا شده چون حساب سگه ولایت و مقدار نفوذ و انجا غیر معلوم تصحیح آن

درین سال عرضہ داشت دولت خان قلعہ دار قندبار رسید که شاه عباس ثانی قهرمان ایران قلعہ مذکور را محاصره نمود بنا بر این سوار
 و دیگر امر ایران سابق مقرر شدند با وزنگ زیب نیز فرمان رفت که از ملتان بدان سمت رود و لشکر با سکه متعینہ با و پیوندد و خود
 پادشاه نیز متوجہ کابل گردید چون محاصره بدو بنا کشید و افواج ایران بفرمان پادشاه خود بر بروج عروج نمود دولت خان قلعہ دار
 آمدن خواستہ باشاد خان و قباچاق خان و نور الحسن و عبد اللطیف دیوان و دیگر ہمراہیان بیرون آمدہ شاه را دید و رحمت گرفتہ
 رویہ بند وستان آورد و محراب خان کہ بتسخیر قلعہ سبت رفتہ بود تا پنجاہ پنج روز محاصره داشت پر دل خان قلعہ دار آنجا نیز امان
 خواستہ محراب خان را دید و او قلعہ دار را ہمراہ خود حضور پادشاه آورد و رسید اسد اللہ خان و سید باقر مستحفطان زمین راوردید
 سارو خان کہ آنرا محاصره داشتند پیغام دادند کہ تا یکسو شدن معاملہ قندبار خونناہت رنجتہ نشود و بعد رسیدن خبر فتح قندبار و سبت
 سبر و کسب آمدہ بدولت خان قلعہ دار قندبار پیوستند پر دل خان بشوق خود با ایران زمین رفت و دولت خان چون بحضور
 شاه جهان آمد بنا بر قدم خدمت از سر جان او گذشتہ بر طرف و بغیرال منصب خطاب معائب گردانید پادشاه ایران رسیدن
 فوج سبت بعد خود و اولین دستہ محراب خان را یادہ ہزار تغلجی در قندبار و دولت او علی زنگیہ را با جمعہ در قلعہ سبت گذشتہ
 خود بہرات سعادت کرد و در ہما نجا مانده با صفہان نرفت +

احوال سال مسیت و سوم مطابق سنہ ہزار و پنجاہ و نهم

درین سال شاہزادہ اوزنگ زیب مع سعد اللہ خان وزیر قندبار رسیدہ قلعہ را محاصره کرد و مورچا ہما تقسیم باقت و
 مدت ششیم ماہ در گرد حصار نشستہ بذل جہد خود نمودند و اثری بران ترتب نشد مگر انشا ہا نامہا کہند با مقتضای رضا جوئی پادشاہان خود بر گشتن فوج سبت
 بنا بر قندار غلات گاہ دو اب قریب ہر گاہ بہ حصار شد ہما انکارند اما در حقیقت آنچنان نیست بلکہ چون شاہ عباس سومی شاہ جهان
 در انتزاع قندبار با قصہ الغایات متیقن داشت بعد تسخیر قلعہ مذکور و سپردن با ولایت سلسلہ دولت خود با صفہان نرفتہ سراسر
 ہر گونہ امداد سے کہ بحارسان قلعہ حاجت شود در بہرات کہ دار الملک خراسانست حل قامت انگندہ بود چون عرفیہ محراب خان
 قلعہ دار قندبار متسلبہ احوال ورود شاہ جهان در کابل و وصول شاہزادہ اوزنگ زیب مع سعد اللہ خان وزیر و جمعہ کثیر و جم
 غفیر و گروستہ انبوه و فیلمان کوه شکوہ بقندبار بہ پایہ سریر خلافت مصیر قهرمان ایران رسید فرمان قندبار جریان عرضہ و ز
 یافت کہ نظر علی خان سوکلن حاکم اردبیل و تحت قلی بیگ زنکنہ میرا خورباستہ پیشتر از سپہ سالار برسم منتقل روانہ شدہ
 بہمانست قلیج خان و قبا و خان و خجتر خان و آلہ قلی خان کہ آنہا را بمحاصره قلعہ سبت فرستادہ اند پر دازند و مرتضی قلی خان
 سپہ سالار و سیاوش خان قوللا آقاسی و مرتضی قلی خان قورچی باشی بسر کر مگہ عساکر منصورہ روانہ شدہ کفگیر واحدیہ
 بسر کر مگہ سپاہ فخر پناہ قیام نمایند و حاجت منوچہر برادر محراب خان کہ از شیعان زمان بود استمداع نمود کہ با جمعہ از بہادران
 پیشتر روانہ گردند و پذیرا سے یافتہ با جمعہ از غلامان خاصہ روانہ گردید و در سارعت بر اقرا ن مسالقت حسبہ بانجاہ کس پیشتر
 از جمعہ لشکر روانہ شد اتفاقاً در حیتیکہ قلیج خان و خجتر خان برادر زادہ اورا با قبا و خان القلیخان و سہ ہزار سوار تباحث کرشک زمین اور فرستادہ بود
 دار کرشک شستہ دو چار جا مذکورہ می شود از طرفین دست جملہ آزار استیجاست بر آوردہ بہ شمال آلات حرب ہر دوازندہ جا سوار جمعہ
 کرشک را دہ دویازست و خجتر خان اسع ہرمان را بران قرار می یابد کہ روانہ زمین اور سزادہ بعد تباحث تاریخ آن عند لہو دسپاہ ترکش مقاومت نمایند
 عود از زمین اور کہ روانہ کرشک می شود در وقت بخت قلی بیگ میرا خورباشی با پانصد سوار اور کرشک گرد و اتفاق حاجی منوچہر و نقا مستقبال خجتر خان
 نمودہ ہر شش سوار بر اشتغال می بندد اسیر خوربا پای شبات افشردہ از کردہ مخالفت بعضی را با تشیع حریق و جمعی را غرق آب نہر ہر سبت

کے گرواؤں و قلعہ خان را با صفا سے ابن خیر از کان فرکر و اصطیبا و تنزل گشتہ متوجہ قندہار سے گرو و نظر علی خان کہ میر حسد اللہ امر
 استخارہ و در افواج قزلباش نمودہ بموجب فرمان پادشاہ ایران صفی قلی بیگ شرحہ باشی در روشن سلطان از کے را بانڈک
 فوج از شجاعان تباخت اطراف لشکر شاہزادہ اوزنگ زیب تعین سے نماید مردم مرقوم تا بابا و سے کہ کنار اردو چننا سید
 بود رفتہ علم جرات سے افراز ند بعد رسیدن این اخبار رقم شاست بنام امر اسے عظام ایران صادر گردید کہ عساکر تصرف
 تاثر با اتفاق سیاوش خان روانہ سازند و سپہ سالار و قورچے باشی تاورد و افواج در کنار حیر مندیا محلے کہ مناسب و نند
 توقف نمایند شاہزادہ اوزنگ زیب بعد ملاحظہ جرات و جبارت ایرانیان رستم خان دکنی را سپہ سالار سے سر فرار نمود و قلعہ خان
 و جمعے از امر عظام را با قیلان کوہ بنیان و توخمانہ شایان بنگ امر ایران روانہ سے نماید و علقہ پادشاہ ایران بموجب فرمان
 سیاوش خان را با فوج سے گران روانہ سے نماید مرتفع قلی خان سپہ سالار و قورچے باشی را کہ بانڈک فوج سے قبل از
 سیاوش خان و جمیع افواج پیشتر روانہ شدہ بودند استکبار سے بخاطر گذشت کہ عقرب لشکر گران میرسد و بنیان تباخت
 و وزارت کرختا سے منہدم خواہ شد بہتر آنکہ توقف نہ نمودہ خود را با جمعیت ہمراہ بزود سے لبسک فخر اثر سے باید رسانید
 تا این فتح با سر دیگران منتہ نگردد و تصویر عزیمت نمودہ بنظر علیخان ملحق گشتہ بہ تسویہ مغفوت سے پرد ازند امیر الامرا با قورچے
 باشی در قلب لشکر ایستاد و نظر علی خان را کہ بچرخے گئے متعین بود پیش فرستادہ میر آخور باشی را یکمک او متعین کنند
 و سرداق خان بزرگ بگلر بے آذربایجان را با بر سرخے از امر او قورچیان عظام بطرف راست و غلامان خاصہ شہر ایفرا با جمعے
 از امر انجانب چپ مقرر میدارند اتفاقاً در آخر همان روز ملاقے فریقین واقع شدہ بین انجانبین آتش محاربہ استعمال سے یا بدین
 باشی با اتفاق شاہین آقا و قراماش بیگ و جانی بیگ یوز باشی غلامان خاصہ و بخت قلی بیگ ولد قراق خان و سایر جماعہ سپاہ
 غنیمت ہوا و گشتہ آقا و تہ و مردان کے را بہ سکہ ثبوت مسکوک سے سازند و در اثنا سے گیر و دار اسپہ براق خان بضر ہمام
 مخالفین از پاسے درآمد کردہ مخالفان هجوم کردہ دست تہور بر سے آوردند سر براق خان پاسے بر ثبات افشردہ با جمعے از
 بہادران کفایت شہر این کردہ سوار اسپہی کہ در کتل داشت میگردد و درین اثنا برادرش خان طالش با جمعے از طالتان
 بہ کمک سر براق خان سبک عنان گشتہ بجملا ت متواترہ عقد جمعیت غنیمت را پر گندہ عیسا ز و بالآخر بمیان بجے شب و بچو طرفین
 دست از جدال باز داشتہ با آرام جای رجوع سے نمایند جماعہ چغتاسے عنان تافتہ بمسکرا شاہزادہ اوزنگ زیب با حق سے شونہ
 بعد ورود جماعہ فروریہ شاہزادہ اوزنگ زیب طبل رحیل کوفتہ مراجعت سے نمایند و امر اسے ایران بعد طلوع صبح حقیقت حال
 و قوت یافتہ سیاوش خان را با جمعے از ولیران بتعاقب شاہزادہ اوزنگ زیب و عساکر ایشان از دنبال فرستادہ حقیقت بدرگاہ
 پادشاہ خود معروض داشتند و حسب الامر اصلاح حفر و نقب نمودہ و قلاع سرحد و در استحکام دادہ عازم حضور شدہ نمود شاہ عباس
 بزیارت مشہد مقدس شرف گشتہ خادم اصغیان گردید در جلد و سے ہمین خدمت سے کہ مذکور شد شاہ جهان پادشاہ متوسلان خود را
 در خبر پایہ بہر کے نواز شہا فرمود از ان جملہ اوزنگ زیب را از اصل و اضافہ منصب پانزدہ ہزار سے دوازده ہزار سوار دادہ
 سپہ و سہ ہشتاد خان و نیز از اصل و اضافہ منصب بہت ہزار سے ہفت ہزار سوار دادہ سپہ سے اسپہ و رستم خان براز اصل
 و اضافہ منصب پنجر اسے پنجر سوار اسپہ سے اسپہ و خطاب فرزند سے فیروز جنگ و قلعہ خان را با اصلاح اضافہ منصب پنجر اسے
 چار ہزار سوار دادہ سپہ سے اسپہ و نظم صوبہ کابل اختصاص بخشیدہ ہا سلطنت لاہور و از انجا با کبر آباد نہضت فرمود چون پور
 عدم آمیزش شاہزادہ مراد بخش با شاہ نواز خان کہ بہ انالیقے او مامور بود مہام صوبہ ہاسے دکن چنانچہ پادشہیت نئی یافت

فرمان طلب شانسزاده اصداریافت و شالیته خان بیگم هر چهار صوبه دکن سر فرزند و شانسزاده از خان صوبه دار کے مالوہ یافت
 درین سال نذر محمد خان نامہ مشعر بزرگدستی و استند نامہ کے مدد خرچ و طلب اہل و فرزند ان خود نمود و شانسزادہ علی مردان خان
 امیر الامرا فرمان داد کہ صد ہزار روپیہ صحوب سیکے از کمکیان محمد صوبہ بندہ محمد خان در بلخ بفرستد و از سہ سپہ خان کہ ملتزم رکاب
 دولت شاہ جهانی بودند خسرو کہ پیش از تخریب بلخ با زروس کے از پدر جدالی گزیدہ آمدہ بود پدر ہم اورا تطہید و او ہم بر قسطنطنیہ خود
 ہمیں جا ماند و بہرام راستہ لذات ہند فرقیہ داشت عبدالرحمن دو سال و دو ماہ در خدمت پادشاہ بود وقت رخصت ہی ہزار
 روپیہ یافتہ را ہی شد و متعلقان نذر محمد خان از جامعہ نسوان از آغاز آمدن تارفتن سہ لاک روپیہ از زروس روپیہ یافتہ فرخص شد
 و شانسزادہ داراشکوہ کہ بہ تربیت عہد الرحمن مامور بود حسب الامر پیر جواہر و مرصع آلات و طلا آلات و نقرہ آلات و آتشہ
 بیست ہزار روپیہ نیز بدو داد و یادگار چو لاق سفیر نذر محمد خان اجناسیت خلعت و خنجر مرصع و پنج ہزار روپیہ بلند گشتہ بہر است
 اینہا رخصت انصرفت یافت و صد ہزار روپیہ دیگر بہ نذر محمد خان مرسل شد و یک قبضہ شمشیر مرصع و پنج ہزار روپیہ سبجان بلخ
 فرستادہ شد و ملا علی الملک سیر سامان خطاب فاضل خانی یافت سعادت خان از کابل در ہشت روز بحضور رسید و شانسزادہ
 داراشکوہ و او زنگیہ بی نیز از کابل رسیدہ ادراک کورنش نمودند شانسزادہ او زنگیہ زیب کہ صاحب صوبہ گنجان ہشت
 صوبہ شمشیر با و مفوض و سرکار بیکر و سیوستان در قبول او مرحمت گردیدہ دستوری انجا یافت و شانسزادہ مراد بخش صوبہ دار
 کابل سرافراز شد خلیل اللہ خان سیر بخش شد امیر الامرا علی مردان خان از کابل آمدہ بجاکیر دارے صوبہ کشمیر سرافرازی یافت
 و حکم شد کہ عبدالبنی بیگ را بہ نیابت فرستادہ خود چندے در لاپور آسودہ بحضور برسد داراشکوہ و زنگیہ شمشیر خلعت
 مکمل جواہر و چار لاک روپیہ انعام یافت و سعادت خان کہ ہوا ز شہاسے متواتر مدارج منصب امارت ہنگی سطر نمودہ مرتبہ
 باقی ماندہ بود کہ بدان رتبہ ترستے کند بہ تخواہ دو کرد و رام کہ مطابق دو از دہ ماہہ سے تک روپیہ حاصلش باشد عرض خصا
 یافت و علی مردان خان اجناسیت و افران خصا ص یافتہ بصوبہ کشمیر کہ در جاگیر یافتہ بود مخصر شد

احوال سال بیست و چہارم مطابق سنہ ہزار و شصت و چہری

درین سال مسجد اکبر آباد کے محل با تمام رسید و پادشاہ بیاس خاطر سق بسوارے اسب مسجد مرقوم رفتہ دو گانہ نجبت
 او افرمود و بانئیس مسجد پیشکش از جواہر و مرصع آلات و مسجد خوان مملو از زروسیم بطور شازاز نظر گذرانید بخرج مبلغ یک لاک
 و پنج ہزار روپیہ در عرصہ دو سال صورت انجام یافت درین سال نامہ نذر محمد خان بتقسیم شکر عوطف و استند ماہیے
 مزید عنایت رسید و ازین طرف صد ہزار روپیہ نقد و عنین و صد ہزار روپیہ صحوب خواجہ خاوند محمود و بقیہ انچہ بعد از فتح
 بلخ از اموال نذر محمد خان بقبط سرکار ماند شدہ بود و ہزار روپیہ نقد بعبد الرحمن ابلاغ یافت چون سنین عمر پادشاہ
 اسیستین تجاوز نمودہ بود بانئیسے منتیان زمان افطار صیام ماہ رمضان نمودہ مبلغ شصت ہزار روپیہ فدیہ داد و ہر شب
 از ایاسے ماہ مبارک نیاز مندان از خوان تو ال جاہ و جلال گوناگون اطعمہ انواع اشربہ مجتمع میشدند و مقرر شد کہ در ہر ماہ
 رمضان ہمیں قسم معمول باشد و درین سال عبدالرحمن خان کہ از طرف پدر حکومت ولایت خوسے داشت سبجان بلخ خان
 قلمقان را متعین نمود تا اورا در راہ میر و شکار کمین کردہ گرفتند و بحضور سبجان نقلی رفتہ مجوس شد او قلمقان گفت کہ اگر را
 پادشاہ ہند رسانید بظایاسے سلطانی سرافراز سے خواہید یافت جامعہ مذکورہ اورا آوردند و اختیار ملازمت نمودہ چار
 ہزار سے پانصد سوار منصب یافت

احوال سال هجرت پنجم مطابق سنه هزار و شصت و یک هجری

درین سال محم الدین سفیر سلطان روم که از اولاد استیج عبدالقادر حبیبی بود در سبید و حاجی احمد سعید ازین طرف بشارت و موعین شدن و جبهه مرصع و شمشیر با پر دلم مرصع که قیمت مجموع یک لک روپیه شد بطریق ارغمان مع نامه که سعید الله خان مسوده بنهاده بقیصر ارسال یافت و بمقتصدیان بندر سورت حکم رفت که متاع یک لک روپیه باب عرب خرید و حواله نمایند تا بمحققین مکه معظمه و مدینه منوره قسمت نمایند و از آنجا جلوس تا این تاریخ متاع ده لک روپیه سواسه نقد که قیمتش مضاعف در آنجا مسمد بان دو طبقه مشرف مرسل شد و سفیر قیصر بانعام پانزده هزار روپیه کامیاب گشته همراه حاجی احمد سعید حضرت یافت و از آنجا سکه و رو و تار و زر حضرت شصت هزار روپیه نقد سواسه جنس عطایا با و رسید چون سعید خان بهادر بظفر خنگ که خانه زاده پشت این دو دمان و بمنصب هفت هزاره هفت هزار سوار بود ازین جهان در گذشت موجب ملال خاطر پادشاه گردید لهر اسپ خان سپه مهابت خان از اصل و اصنافه پنجاه و سه هزار سوار منصب مهابت خان خطاب یافته بنظم صوبه کابل سر اعتبار برافرا و لطف الله خان و عنایت الله خان سپه سالار سعید الله خان وزیر شرف ملازمت در یافته نخستین تسبیح مر و ارید و دوین سپه سرچ مرصع یافت و شب دوشنبه شانزدهم ربیع الاول بازار لاهور بطرف کابل عقیده استر و ادقند با حضرت شد و شاهرخ زاده اوزنگی را فرمان رفت که از ملتان روانه قندهار شود و سعید الله خان با پنجاه هزار سوار کارزار آزموده مرخص شد که از راه کابل و غزنین قندهار رود و با اتفاق شاهرخ زاده اوزنگ زریب بمحاصره قندهار و تسخیر آن پردازد و سه هزار شتر همراه این لشکر داد از آن جمله پانصد شتر خزانه و پانصد شتر اسلحه بود و قریب بدو هزار شتر نوزم تو بجانان مثل سرب و باروت و گوله با سکه آهنی داشت و چهارم عبادی پادشاه بر گلگون سبک خرام سوار گشته رونق بخش دولت خانه کابل گردید شاهرخ زاده اوزنگ زریب با اصل و اضافت هجرت هزاره منصب یافت و شاهرخ زاده شجاع حسب الطلب از بنگاله مشتافته در خدمت پدر کابل رسید +

احوال سال هجرت ششم موافق سنه هزار و شصت و دو هجری

درین ایام جان بیک ملازم شاهرخ زاده شجاع با هزار سوار سر کار او و هزار سوار ملازم پادشاهی دستوری یافت که مبلغ پانزده لک روپیه بنا بر مصارف عساکر متعینه قندهار برساند و شاهرخ زاده اوزنگ زریب بقندهار رسیده دو ماه و هشت روز بمقدور خود در تسخیر قلعه اهتمام داشت چون خبر ورود شاه زاده اوزنگ زریب بقندهار از عرفینه او تارخان گلبرگه قندهار معلوم شاه عباس پادشاه ایران شد با جماع عساکر فرمان داده از در سلطنت صفهان در باغ مینو نظام عباس آباد نقل مکان فرمود و اندک فوسج را بر سر منقلان پیشتر فرستاد شاهرخ زاده اوزنگ زریب فون متعینه سبدر انبار ورود و خبر وصول فوج ایران عا قریب رعیت بر اس بیقیاس ستوسه گشته کوس مراجعت نواخت و چون شاهرخ زاده داراشکوه قندهار نظم صوبه کابل نمود از اصل و اضافت بمنصب سه هزاره هجرت هزار سوار دو اسپه سه اسپه و پنج گرو و دام انعام سه هزاره هجرت یافت و صوبه ملتان نیز با و مفوض شد و سلطان سلیمان شکوه مهین سپه دار اشکوه را بمنصب هجرت هزاره هجرت چهار هزار سوار و عنایت قیل از طبقه خاصه با ساز نقره و ماه قیل و علم و تقاره سه هزاره هجرت و اندک و اندک لیساطب صوبه کابل مامور فرمود و خیمه سرخ که مخصوص پادشاه و شاهرخ اوغان بود نیز با و عنایت شد و در داراشکوه حکم شد که بعد نظم و نسق صوبه کابل بدار سلطنت معاودت نماید و خود در همین سال از کابل منصب نمود و بلاهور و از آنجا کبریا آباد آمد و شاهرخ زاده اوزنگ زریب را با تمام ولایت بگلانه سر فرزند نمود و عوض صوبه ملتان بصوبه دارسه هر چهار صوبه و گن مرخص نمود و صوبه دارسه احمد آباد کجرات ایشالیه خان تفویض شد و شاهرخ زاده شجاع بصوبه بنگاله

رضعت انصاف یافت چون پادشاه نبراده داراشکوه از کابل به دار اسلخته رسیده بارز و سکه تمام انعام تسخیر قند بار نو و بنابرین
سراجم بود این لیساق با تمام مبلغ بیست لک روپیه نقد و جنس مورد الطاف شده بتسخیر قند بار مقرر گردید و راجه حسب سنت سنگه
با صافه هزار سکه و از آن بیست شش هزار سکه پنجر از سوار بلند پایه شد *

احوال سال بیت و تقسیم مطابق سنه هزار و شصت و سه هجری

راج سنگه ولد رانا جگت سنگه منصب پنجر از سوار و خطاب رانا سرفراز گردید و شاه نبراده داراشکوه بر طبق وعده با
افواج بشمار تو بهاسه از در شمار مساعف کردار و فیضان کوه بنیان و آلات و ادوات حرب و ساز و سرانجام طعن و ضرب
بهترین سال لقبه بار رسیده در مراسم محاصره و تسخیر قلعه جدید بلخ تقدیم رسانید دولت افغان که دیرینه نوکر پادشاه ایران
و حاکم انکاسه دو سکه و حواسه بود با فوج بنده پیوسته اطاعت داراشکوه و رفاقت او و همه بهمت خود گردانید داراشکوه را
بدین جهت پشت امید شکر و اراده تسخیر قند بار مقرر شد و در اسرار ایران با شتاع این خبر از عرضه داشت اوتارخان بگلر بیگ
قند بار و فکر تدارک افتاده کفرمان با اسم سخنان بیگ غلام خاصه شریفه اصدا فرمود که با اتفاق جمیع از عساکر که لبر کرده سگه
سوسه الیه در برات قشلاق نموده بود بعضی از امر اسه خراسان روانه مقصد شده رعایا و احتیاجات اطراف را از تعرض
سپاه مخالف صیانت نماید و منوچهر خان بگلر بیگ استرآباد نیز مامور شد که قبل از علی قلیخان سپه سالار روانه شود و سپه سالار
نیز برفتن مامور گشته ارقام مطاعه با طرف مالک بحر و سه با اجتماع عساکر ارسال یافت و پادشاه از باز نذران متوجه فیروزه کوه
گشته متوجه بسطام گردید چون اوتارخان مکر حقیقت بدلسوسه که دسیرانجامه همه کتلی خان سلطان حاکم بستان را معروض با نگاه
نموده بود امام قلی سلطان حاکم اسفراین را در عرض مهدی قلی خان مرقوم بامارت بستان سرفراز نموده مقرر داشت که او بر جناح
استعمال رفته بجا حفظ قلعه مذکوره پردازد و داراشکوه با شتاع این اخبار خبردار گشته رستم خان و کهنی را با فوج ابنوه و فیضان کوه
شکوه که روانه بستان شده بود بزرگداشت که از طرق دشوار عبور کرده باشد و چون سپاه ایران در رسید بمقام مدافعه در آید و اگر
تواند قلعه بستان را نیز بدست آورد رستم خان قبل از ورود امام قلی سلطان بمحاصره بستان قیام نمود و مهدی قلیخان که در مرآت
سلوک نامهور خود چهره باز خواست پادشاه به بعضی اطمینان میدید اهل لشکر ختاسه گردیده قلعه بستان را بر رستم خان تفویض
نمود و داراشکوه از وقوع این امر پیش از پیش سرگرم کار خویش گردید و اوتارخان بضا بطرف دیان صداقت نشان پایسه
اصطبار در دامن و قار کشیده دست جرات از آستین بهمت بر آورد و مراد بیگ توپچی باشی در برق اندازسه و پشیمان
نیل خجلیت بر حسین ابرم طیر میکشید و افواج بنده چند بار از چند جایورشش نموده هر بار خامس و ناکام بر میگرددید نیم شوال جرات را
از حد خود بدر برده بر سر رخه روشناسان فوج بنده هزار جان کندن به شیر جاسی رسیده خود را در اندرون افکنده ز سر ملاکت
چشیدند و بقیه مردم ناکام برگردیدند سخنان بیگ با دوسه هزار سوار که لبر کرده سگه او مامور بودند باستقبال رسیده چون فر
در جنگ صفت ندانست سر روز تاخت اطراف و جوانب اردو کشا نبراده کرده سد شوارع و قطع آمد دشت آذوقه بنده بیان نمود
و همراهمیانش هر که را سه یافتند سر بریده سه بردند رستم خان بر قلت فوج سخنان بیگ آگهی یافته بکثرت لشکر خود تکیه نموده
متوجه اردو سه سخنان بیگ گردید او صلاح در مقابله ندیده از جاسه خود متوجه فولاد شد رستم خان همین قدر کار را معظم
شمرده برگشت و برکنار آب میرسد اقامت گزید درین اثنا منوچهر خان حاکم استرآباد با دوسه هزار سوار همراسته خود رسید
و به سخنان بیگ ملحق شده روانه مقصد شد و علی قلیخان سپه سالار نیز وارد گردید و فوج چون امواج از سپه هم میر رسید

رستم خان با ستاع این خبر روزی چند در میان خوف و جاگذر آینه عرض حال بدار اشکوه نمود و منوچهر خان از کثرت دشمنان حیاتی بزرگ گرفت و روانه شده در نیم فرسنگی اردو سے رستم خان نزول نمود در اشکوه به ستاع تاخت هر روز فوج ایران بر رستم خان ترسیده اورانز و خود طلبید شش رالیه آتش در قلعه بست زده روانه اردو سے شانهزاده شد و فوج ایران به تعاقب اورانز گردید شانهزاده دار اشکوه اجد رسیدن رستم خان و خبر آمدن منوچهر خان در علی قلیخان سپه سالار طبل رحیل فرود گرفته روانه شد و گردید و علی قلیخان سپه سالار جمعی را تعاقب شانهزاده برگماشت و وزیر خلیل و بر سر خا اسباب و استعد فوج تعاقب بدست آورد مراحت نمود و از عرض داشت شانهزاده او رنگ زریب مژده تولد سپه سے در خانه او از طریق دختر شانهزاده از خان صفوی از ایدم شعبان همین سال رسید آن مولود سوسو و بچه اعظم به سوم گردید و بدین سال عمارت مسجد سے از سنگ رخام بصورت مبلغ ملک روپیه در عرض هفت سال با انجام رسید و بدین سال پادشاه از اکبر آباد پادشاه جهان آباد دار اشکوه از قند بار گشت ملازمت نمود و بدین سال شانهزاده مراد بخش بعد به دار سے کجرات و شالیته خان بصوبه دار سے مالوه سرفراز شد و در جشن نوروز و افقار سفیر روم رسید اعتقاد خان و بعضی امر سے دیگر پذیره شده سفیر مذکور را بجزو آوردند و سفیر مذکور در شناسه راه از سر صبح که در حد و آن میگذاشت حسب الامر مبلغ یافته تار و زور و پنجاه هزار روپیه یافت و محمد ابراهیم اسد خان خطاب یافته بتغییر اراد آخته میگئی شد و ارادت خان بختیگر سے دوم یافت و محمد اشرف و محمد صفی پسران اسلام خان کیے خطاب اعتماد خان و دوسرے صفی خان سرفراز سے یافتند

احوال سال بیست و هشتم مطابق سنه هزار و شصت و چهار هجری

درین سال بخت مین آباد و اجمیر نصرت ریات شاکست شد چون در عهد جانگیر پادشاه دست که گرن سپه امر سند بدرگاه والا آمد چنین مقرر شده بود که راناد هر که از آفتاب او بر انالی رسد قلعو حیویر از است حکام مند به درینوالا عرض رسید که قلعو مزبور در نهایت رسانت ترمیم یافته و سه یا بد جمله الملک سعادت خان وزیر با سے هزار سوار جت هدم قلعو مذکور ره روانه آن صوب شد و او در عرض چاروه پانزده روز قلعو را منهدم ساخت و چون رانامتنبه گشت رجوع به دار اشکوه نموده بوسیله او عند تقصیرات خود و پذیرائی یافت و ذوالفقار قاسمیر روم التماس دیدن شانهزاده دار اشکوه نموده دستور یافت و بعد ملاقات بست هزار روپیه از دار اشکوه و پنجاه هزار روپیه از سلیمان شکوه سپه مش گرفته و هم جادی الثانیه سے هزار روپیه انعام از پادشاه یافت و چون کمر بیدین جمله الملک سعادت خان وزیر هم رفته بود تا پنج بیستم حبیب حسب الامر و نیز پانزده هزار روپیه تواضع نمود و سوم شعبان به ذوالفقار قاسمیر بوزن چار صد تولد یک روپیه بعین وزن انعام شد و مصوب قاسم بیگ که سفارت روم متعین شده بود نامه که سعادت خان مسوده آن نموده و یک قبضه خنجر مرصع بقیمت یک لک روپیه با کمر مرصع بالماس یافت که چهل هزار روپیه شن آن بود و یک شیش بلورین از عطر اگر جهان گیر نگر سے و دو هزار تومان از نفائس کجرات و کشمیر که یک لک روپیه ارزش داشت لقبیر فرستاد و هشت قطعه یا قوت و چهار زمره و سه دانه مر و اید حواله ذوالفقار قاسمیر گردید که برساند ذوالفقار سے هزار روپیه وقت انصراف یافته رخصت شد از روز و روز و تا یوم عود از نقد و جشن دو لک هفتاد و پنج هزار روپیه از سر کار با و دیگر یافت و در جشن وزن قمر سے همین سال شانهزاده دار اشکوه را بنیامت خلعت خاصه با سوار سے اطلسی زر کار که بر گلها آن قمر صر صر بالماس اگران بباد کمال زیبا سے تعبیه بود و زه و گریبان و دور آستین و دامان به لاسه پیش بهامطر قیمت آن دو لک و پنجاه هزار روپیه بود و هر بند سے از یک قطعه لعل و دو دانه مر و اید بقیمت یک لک هفتاد و پنج هزار روپیه و یک لک

سر بلند گردانیدہ بخت بے تہاہ بلند اقبال سرفراز فرمود و بر کرسی طلا کہ متصل بہ تخت مرصع سلطنت گذاشتہ بودند حکم نشین داد و حکم شد کہ امر امینزل شاہزادہ رفتہ رسم مبارک باد بتقدیم رسانند و در جشن نوروز الود و یحان کہ با تمام غلام رضا کہ خطہ جعلی از طرف خان ساختہ لقلل آقا سے با و شاہ ایران سے برو در صورت گرفتار شدہ مغرول المنصب شدہ بود درینو لایرا ت ذمہ او بوضوح انجاسیدہ بحاسے منصب سابق و قبول سرکار جو پور سرفراز سے یافت و شیخ عبد الحمید شاہ جہان نامہ نویس رحلت کرد

احوال سال ہجرت و نهم مطابق سنہ ہزار و شصت و پنج ہجری سے

سید محمد سعید اردستانی مخاطب میر جہا راق و خالق مہمات عبد اللہ قطب شاہ والی گلکنڈہ بود و چندین حصن و ملک سیر حاصل از کرناٹک براسے آقا سے خود سفر نمودہ ضمیر ملک او گردانیدہ بود و بہ ترددات شالیستہ و فتوح ہے در پے ثروت و کنت او افزودہ پنجہزار سوار نوکر داشت در اندازان مزاج قطب شاہ مذکور را از منصرف نمودند او بضرورت و ناچار سے توسل شاہزادہ اوزنگ زیب نمودہ ارادہ توسل خود با این آستان ظاہر نمود و بموجب التماس شاہزادہ درین سال بہ ارسال خلعت فاخرہ با عشور سے متقن عرطت و عنایات و نوید منصب پنجہزار سے پنجہزار سوار میر جہا مذکور منصب دو ہزار سے دو ہزار سوار محمد امین پدش رسیدہ ہستال گردید و یرلیغ نام قطب شاہ متقن عدم مانعت میر جہا صحیح قاسمے عارف کشر سے امداد یافت

احوال سال سی ام مطابق سنہ ہزار و شصت و شش ہجری سے

درین سال ہجرت و دوم جہا دی التیمی سفاد خان وزیر بجا رہند قونج کہ از بد سے داشت و تقریبا جان علاج سے نمود در سن چہل و ہفت سالگی ہشت ہستی بر بست پادشاہ مع شاہزادہ دارا شکوہ یک بار براسے عیادت اور رفتہ لطف اشد سپہ کلانش را منصب ہفتصد سے صد سوار نوازش فرمود چون پیش از رسیدن قاسمے عارف قطب شاہ محمد امین سپہ جہا را مقید کردہ اسوال اورا شہر من شدہ بود یرلیغ دیگر بنا مل و ہدیہ در باب اطلاق محمد امین صد و ریافت و باوزنگ زیب حکم شد کہ اگر قطب شاہ انقیاد نکند تبا دیب او بر آید و مناشیر مطاع لٹ لیتہ خان صوبہ دار ماوہ و دیگر امر اسے تعیینانے صوبہ اسے و کن رفت کہ خدمت شاہ زادہ اوزنگ زیب حاضر شوند شاہزادہ اوزنگ زیب سلطان محمد امین سپہ خود را بدان صوبہ روانہ نمودہ متعاقب خود نیز بر آمد و قطب شاہ شہنہ گشتہ محمد امین را با توالیج او فرستاد و محمد امین بلا زمت سلطان محمد رسید چون اموال او انچہ گرفتہ بود باز پس نداد سلطان محمد عازم حیدرآباد شد قطب شاہ از سر اس لقبہ تخمین گردید و محمد ناصر را با صندوق جو اہر و مرصع آلات فرستاد گویند در وقت ملازمت محمد ناصر شوخے از ہر ہانش ظاہر شد بنا برین مقید گردید و ہمراہان سلطان مردم اورا اگر زانیدہ بچید را با و در آمدند و مال بسیار عمارت نمودہ اند و خند و نشانہ اوزنگ زیب عازم قلعہ گو لکنڈہ گشتہ از سعید آباد کہ ہشت کرد سے حیدرآباد است کوچ نمودہ یک کر و سے قلعہ رسید محمد ناصر را امر کرد کہ با فوج خود جانب چپ توقت نماید درین ہنگام پنج شش ہزار سوار و دو از دہ ہزار پیادہ و شش ہزار برآمد و آتش حرب در گرفت و بسیار سے از رو کھنیاں مقتول شدند و قطب شاہ رناسے خود در او آپیکش سنو ات سابق حال دیدہ سخن انتساب صبیہ خود با سلطان محمد در میان آورد و التماس او پذیرفتہ آمد و ہمہ دین سال از دواج و وقوع یافت و محمد سلطان منصب ہفت ہزار سے دو ہزار سوار سرفراز سے یافت و میر عبد اللطیف حاجب اوزنگ زیب کہ برای او گردن میر جہا تر بود خبر آمد او بنواسے گو لکنڈہ رسانید قاسمے عارف حسب الاشعار اوزنگ زیب فرمان شاہ جہان و خلعت مرسلہ با و رسانید و او مراسم تسلیم و کورنش بجا آوردہ در ساعت معین بعد اورا ک کورنش اوزنگ زیب مع سپہ خود بوجہ بوسی پادشاہ

راہی گشت و ہمدان جعفران عطفوت عنوان شغفین خطاب معظم خان مع خلعت خاصہ و محمد ہر صبح با بھولگنارہ و علم و تقارہ ہا
رسید و او رنگ زیب چون بفتح و غیر زینے با رنگا باد رسیدا اصل و اضافہ منصب بیت ہزار سے پانزدہ ہزار سوار دو اسپ
سہ اسپ بلند مرتبہ شد و نالیہ خان با خانہ ہزار سے ہزار سوار منصب شش ہزار سے شش ہزار سوار دو اسپ و خطاب خانجہانی
مرقع شد و معظم خان بدرگاہ رسیدہ بنیابت خلعت خاصہ و شمشیر مرصع و از اصل و اضافہ منصب شش ہزار سے شش ہزار سوار و
وزارت اعظم و محنت قلمدان مرصع و در دست سپہ کیل با مادہ پنج کنگ پیہ نقدہ سیاہی گردید و جملہ الملک معظم خان و اسہر شہیدہ کازان جلالا کو و بوزن رنگ
وہ مندر شانزدہ و مرصع باشد قیمت آن و گشت شانزدہ ہزار روپیہ شد و شصت فیل نو چار مادہ با ز طلا و شانزدہ ہزار نفقہ بطریق پیشکش گزارند قیمت مجموع مرصع
جو اسہر پانزدہ لک روپیہ شد و در جشن وزن شمسی این سال شاہ بلند اقبال دارا شکوہ رانج کر و در امر بطریق انعام مرحمت شاہ
و جمیع سخاوت او از سابق و لاحق با طلب منصب شصت کر و دام کہ موافق دو از دہ ماہ یک کر و در پنج لک روپیہ باشد
حاصلش بشد و دارا شکوہ پیشکش یک لک پنج لک ہزار روپیہ از نظر گزارانید از انجملہ بلنگہ بود بقیبت شصت و ہشت ہزار کہ
پایا و ستر کلیہ آن از رنگ ایشم مرصع بالاس دریافت و درین سال مسجد جامع شاہ جهان آباد کہ در سنہ بیست و
چار جلوس اساس یافتہ صورت اتمام یافت و اہتمام این عمارت قریب پنجاہ بھقہ خان موقوف ہو و قریب دو سال
تخلیل اللہ خان مدت سہ سال و پنج ماہ سعد اللہ خان ساسے بود و پس از انتقال او ازین عالم بروح اللہ دار و عمارت
حکم شد کہ بتتیم او پر دازد و بالجماعہ در عرض شش سال انجام یافت و تاریخ اتمام آن مرصع مسجد شاہ جهان قبل حاجا آقا
اگر چہ تفاوت یک سال وارد نظر بچودت تاریخ پسند ہا شاہ آمد و مبلغ دہ لک روپیہ در طلبا سے آن صرف گشت ہر گنبد
بالا سے آن از رنگ مرمر و سنگ موسے و سخن آہنا نیز از مرمر و صورت مرصع بطور محراب از رنگ موسی است و فرش سخن
مسجد از رنگ سرخ و طول عمارت ذات مسجد نو در عرض و عرض ست و دو در وسط سخن حوض ہے پانزدہ دبع در
دوازدہ دبع بہا سے حوض از رنگ مرمر و موسے تیار شدہ میر محمد امین سپہ معظم خان کہ از کثرت بارش و بر ہا پنو مانڈہ
بود اسدہ سلطنت رسیدہ بنیابت خلعت و خطاب خاصہ میر برافراشت از عزمند داشت از رنگ زیب بو صبح پوست
کہ عادل شاہ دالی بجا بود بیت ہشتم محرم و گذشت غلاما شش مجول لہنسی کہ بنا بر عقم بغیر زند سے برداشتہ بود بجا او
نشاندہ اند حکم شد کہ شاہزادہ بان کر متعین دکن بدان صورت تیار و آنجا ہا را تسخیر نماید و شاہ جهان شایستہ خان حکم شد
کہ لبرعت خود را بدولت آباد رسانیدہ تا معاودت از رنگ زیب در آنجا باشد و معظم خان و شاہنواز خان و مہابت خان
و نجابت خان و دیگر جنود فیروز سے آمد کہ مجموع بیت ہزار سوار باشد از حضور دستور سے یافت کہ ہر کاب شاہزادہ
در تسخیر بجا پور ساسے مو فورہ نمایند و محمد امین خان سپہ معظم خان بحیثیت تمشیت معاملات دیوانے بنیابت بدو مقرر شد
و با فرمایش ہزار سے ذات منصب او سہ ہزار سے ہزار سوار شد چہارم ربیع الاول بسبب شیوع طاعون و شاہ جهان آباد
بشکار گدہ مکتبہ بر کنار دریا سے گنگا تو جو نمود چون بارہ کیلے نہاد بیت و پنج ماہ مذکور شہر مر قوم برگشت و دستم خان
بجا در فیروز جنگ از تغیر بہادر خان بظہر سو بہ کابل ماہ شد و با اضافہ ہزار سوار شش ہزار سے شش ہزار سوار دو اسپ
سہ اسپ سر برافراشت و امیر الامرا علی مر و ان خان سبب الطلب از کثیر آمدہ ملازمت نمود

احوال سال سی و یکم مطابق سنہ ہزار و شصت و ہفت ہجری

درین سال شصت رایات مالیات بصورت فیصل آباد کہ عمارت و محروسے انجا اہتمام حسین بیگ خان و غنفر خان

بجرت میں بیچ بک روپیہ انجام یافتہ ہو روپیہ اور سید مظفر رسید جماعت خان بارہ بھراست آنجا کہ اول بزیندار سری نگر
منطق بود و از چند سہ بسی خلیل احمد خان صفیر ممالک سحر و سہ گشتہ بود مسین و بونفای بہت خان مخاطب گردید و زمیندار راز
لفظہ قریب عساکر شاسے تر سیدہ بار سال پیشکش و عرائض نیاز حفظ عرض دنا موس خود نمود و راجہ میو ماستلام عتبہ سلطنت
سبا ہی گشت و پادشاہ تا یکماہ در ان نزمہنگاہ سندا آرا سے کامرا سے بودہ سوم رجب شاہجہان آباد برگشت و بسیت و دوم محل
شہر مرقوم شد و یک راس اسپ عربی کے شاہزادہ اورنگ زیب بر سہ پیشکش فرستادہ بود از نظر گذشت و وہ ہزار رو پیہ قیمت
ان شد و ہم در نیو لا بعرض رسید کہ علی مردان خان امیر الامرا چون ہوا سے کشمیر سازگار بود و بنا بر عرض مرض اسہمال راز
آنجا گرفتہ میرفت در منزل ما بھی دارہ رھکار سے ملک بھتی اگر وید و لغش اور ابلا ہور پر وہ و جنب مرقہ والدہ اور مرقون کر دند
چون عمدہ دولت و دوست فخلص بود پادشاہ خلی تا ست نمود و ابراہیم خان ہمین سپہ اور ابا برسے از رفقاسے اور
حصور از لاہور طلبیدہ باضافہ منصب چار ہزار سے سہ ہزار سوار گردانید و دیگر برادران و رفقاسے اور اور خور ہر سیکے
باعطاسے مناصب شاد کام ساخت و ضبط متروکاتش کہ از نقد و جنس یک کر و رو پیہ شدہ بود نصف آن را پورٹہ بخشیدہ
نصف دیگر را حکم ضبطی داد و لشکر خان از مہل و اضافہ بمنصب دو ہزار و پانصد سے دو ہزار سوار رسیدہ منظم صنوبہ کشمیر
سہ ہزار سے یافت و مہرین ایام کشایش قلعہ بیدرون تبنیہ ہشیان و تخر قلعہ کلیان روسے داد شرحش آنکہ چون
شاہزادہ اورنگ زیب بہ تخر ملک بیجا پور چنانچہ مذکور شد نامور شدہ بود با سیر حملہ معظم خان و جمیع افواج تعینا ست
متوجہ آن دیار گردیدہ بسیت و چارم ربیع الثانی نزدیک قلعہ بیدرون نزل نمودہ بجا مہر و اش پردخت و بسیت و سوم
جمادی الثانیہ برسے کہ محاذ سے مورچل معظم خان بود از صدمات توپ فروریخت مرجان نام حبشے کہ غلام خادمہ عادلان
و معتد علیہ آنا و از مدت سے و ہشت سال بھراست قلعہ مذکورہ سپرداخت و قریب ہزار سوار و چار ہزار پیادہ تفنگچے
ہمراہ اوسے بود شکست برج مذکور را متیقن شمر و عقب برج حری کندہ باروت و بان و حقہ آتشین پر کردہ بود کہ ہر گاہ
مخالقان پورش ناہید در آہنا آتش دادہ باعث ہلاک جان ما جان برج گرد و چون برج ریختہ را ہی برای بر آمدن
اہل پورش پدید آمد و مردم شاہزادہ اورنگ زیب و معظم خان بران برج بر آمدند مرجان باہشت سپہ خود و اکثر جمعیت
نزدیک برج مذکور آمدہ مستعد دافعہ ایستاد و قضا را از بانی کہ بطرت مخالقان سے انداخت شر اسے در ان ذخیرہ باروت
و بان و حقہ افتاد و آتش ہمہ را در گرفت و گروسے از رفقاسے او با آتش حسود و خند و از خود ہم باد سپہ سوختہ شرف
بر ہلاکت شد اور ابدرون ارک بردند و مردم بران برج و از جا با سے دیگر راہ بستہ درون حصار و آمدند و در با سے
ارک نیز بست آمد درین وقت شاہزادہ خود ہم شاہ بان فتح خواختہ در رسید قلعہ در ان زمینہا خواستہ امان یافتند
و قلعہ مفتوح شد شاہزادہ سہا بجان رابع برسے از بندگان دیگر و قلعہ گذاشتہ خود و سبک برگشت و صبح آن مرجان
در گذشت روز دیگر شاہزادہ درون حصار رفتہ در مسجد یکہ پیش ازین سجد سال سلاطین سہینہ آراستہ بود ند خطبہ بنام
ساحبقران ثانی شاہجہان پادشاہ بلند آوازہ گردانید و نقد و جنس بسیار ضبط درآمد این قلعہ از قلاع مشہورہ و کن وید
شہر سیت و در نہایت وسعت و نعمت و مسرعد صوبہ تلنگانہ سابقا حاکم نشین رایان و کن بود و چوارہ راجہ کرناٹک و مرقہ
و تلنگانہ ملاحیت راسے بیدرسے نمود و دمن معشوقہ راجہ نل کہ شیخ فیضی قلعہ او منظوم نمودہ دختر بہیم مسین مرزبان
بیدراست تخت سلطان محمد سپہ تعلق بران چہرے کے یافت پس از ان سلاطین بھینہ منتقل شد سپہ از ان تبصرت

بود اکبر آباد در اوسط ممالک هند و سه فرسنگ پندرا شهریک با مدن بلده مذکوره نمود و پادشاه بیاس افراط محبت که با او داشت در آنچه موجب تقویت او سیدانست بالتماس او یا بدون التماس لعل سے آوردن با برین حسب لالتماس او هشتم محرم سوار سے کشتی متوجه اکبر آباد شد و دانشمند خان که استغفار سے میر غنشی گرسے نموده بود و محمد امین خان سپه سیر علی سبغ خان بجا سے او مقرر شد و هشتم صفر ببارت گجرات ساسے رسیدہ نر و زور را نجا مقام شد و بیماری درین سال رو با نخطاط آوردہ بعد از دو ماه و کسر سے بے مدد و طبیعت ارجابت نمود و روز بروز اثر صحت رو با افزایش داشت چون قرار یافته بود که تا غره ربیع الثانی ساعت داخل شدن قلعه اکبر آباد است در منزل داراشکوہ اقامت فرمایند و روز دوم در آن مکان تشریف آوردہ بحکم تقرب خان ده ہزار روپیہ از جو اسپر و طلا و نقرہ عنایت شد و آخرین ماه از نوشته قضا و کن بعض رسیده که شاہزادہ اوزنگ زیبہ انجام مہام آن طرف نما نموده با وزنگ آباد رسید و دل رس با نوبکر و دختر شاہزادہ کریشا ہزادہ منسوب بود و علت کرد و محابت خان و غیرہ امر کے متعین کن بجنور رسیدہ مورد عنایت گردیدند و شاہزادہ داراشکوہ در بلد سے خدا تیک در ایام مرض بتقدیم رسانیدہ بود و عنایت جو اسپر آلات سیردہ لک و نو ہزار روپیہ و زر اصل و اضافہ بتبعیبت شہت ہزار سے سے ہزار سوار دو اسپہ سے اسپہ از سابق و لاحق با تمام مہبت و سپہ کروردام کہ مجموع طلب موافق دو زردہ ماہ دو کرو رو مہبت لک و پنجاہ ہزار روپیہ سے شود و سوار سے آن یک کرو روپیہ نقد و صد رس اسپہ مورد مہمت گردید و تفویض صوبہ بہار صمیمہ دیگر مراحم شد و جعفر خان خدمت وزارت اعظم ہر امر فرستاد یافت و پانزدہم جمادی الاول سے مہابت خان بعبودہ دار سے کابل سرفراز سے یافته رخصت شد بعض رسیده کہ دوازدهم جمادی الاول غائبہ الحکیم سیالکوٹے رہ کر اسے راہ آخرت گشت چون بعض رسیده کہ ہر چند دکیل شاہزادہ شجاع خبر محبت مزاج والا کاشت و بمحول بر سازش با مہین برادر خود نموده نوشتہ اوراد استے سے نمہ و از ہنگامہ با شکر سے گران بقصد اکبر آباد روانہ شد سلطان سلیمان شکوہ را باراجہ جینگ و بہادر خان و دیگر لشکر مجموع مہبت ہزار سوار سے شد تدبیر شورش آن طرف متعین نمود و ہنگام رخصت سلطان را باضافہ سے ہزار سے دراجہ جینگ را باضافہ ہزار سے ذات و ہزار سوار دو اسپہ سے اسپہ بتبعیبت شہت ہزار سے پنج ہزار سوار و یک لک روپیہ نوازش فرمودہ رخصت نمود حکم شد کہ اگر شجاع از قباحت نامہمی و عدم ہر بجا سے خود بزرگ و جنگ او پر داختمہ تا دیب نمانید و مہاراجہ جہنوت سنگہ را شہور را لغز و نے ہزاری ذات مہبت ہزار سے مہبت ہزار سوار و انعام یک لک روپیہ و دیگر عطایا لوزختمہ بصوبہ وایر سے مالوہ در طاسر و باطن نیابرمالعت اوزنگ زیب نامور شود و دیگر امر او منسبت ازان را نیر سے لکے او معین نمود و سید قاسم ہارم داراشکوہ از طرف او سوار است قلعه ال آباد و صوبہ سے انجام مرض شد و غره ربیع الثانی پادشاه بدولت خانہ خود و قلعه اکبر آباد نزول نمود و چون بعض رسیده کہ شاہزادہ مراد بچیل با شجاع بیار سے مزاج والا سک و خطبہ بنام خود خواندہ سید علی نقی دیوان پادشاه سے گجرات را کہ باصلاح مفاسد او مامور بود بدون تحقیق جرم و خیانتے پرست خود ناق کشتہ دست تعد سے نجرانہ پادشاه سے و بیگم صاحب و بال رعایا و تجارت آنجا دراز کردہ قاسم خان میر آتش را بصوبہ وایر سے احمد آباد از تعمیر سے او رخصت نمود باقی احوال این سال و ایام حیات شاہ جهان پادشاه انشاء اللہ تعالیٰ در ضمن ذکر وقایع شاہزادہ اوزنگ زیب عالمگیر سمت نظر خواهد یافت +

تفصیل اولاد شاہ جهان پادشاہ

چهار سپہ رسہ دختر سیک اختر از بلین نواب ممتاز محل صبیہ بھین الدولہ اصغر خان و اینها از امامزادگان شاہزادگان و انجام سلطنت

پرزنده بودند *

اول شاهزاده داراشکوه ولادتش در سنه هزار و بیست و چار فرزندانش از لطن صبیبه سلطان پرویز سلیمان شکوه سپهر شکوه جانی بیگم دختر دوسه غیر معلوم *

دوم شاهزاده شجاع تولدش در سنه هزار و بیست و پنج فرزندانش زین الدین بلند اختر زین العابدین دل پسند بانو بیگم گلرخ بانو بیگم خردمند بانو بیگم خیر النساء بیگم از اموات متعدد *

سوم شاهزاده اوزنگ زیب شب یک شبینه پانزدهم ذی قعد سنه یک هزار و بیست و هفت از تاریخ ولادتش کله آفتاب عالمتاب خیر صید پدو اساسه اولادش در آخر احوال او انشا الله تعالی ثبت شود *

چهارم مراد بخش لادش در سنه یک هزار و سی و سه فرزندانش ایزد بخش دوست دار بانو بیگم آسایش بانو بیگم سمر از بانو بیگم * نبات شاه جهان اول نواب علیته العالیه جهان آرا بیگم مشهور بیگم صاحب تولدش در ماه صفر سنه هزار و بیست و دو نهایت

فرز پدید بود و از جمیع فرزندان معزز و مکرم و شصت یک روپیه سالیانه براسه مصارفش مقرر بود و نهایت بود و جهان با مردم است مینور *

نواب روشن آرا بیگم ولادتش در سنه هزار و بیست و شش *

نواب گوهر آرا بیگم ولادتش در سنه یک هزار و پهل *

نواب نیر بانو بیگم از لطن قندار سے محل صبیبه میرزا مظفر حسین صفا سے بحسب از جمیع فرزندان کلان ولادتش در سنه هزار و بیست و از محل نو که دختر شاه نوراخان خلعت خان خانان بود فرزند سے نماند *

ذکر برتبه از عجب زمان شاه جهان و عالمگیر

ملا خواجه مرید میان میر مرشد ملا شاه بدخشنه بود مولد سن بهار و نشو و نما در لاهور یافته نهایت دارسته لبر میرد در کمال این نصیب حسین سے زیست خواجه نورا در خان عالم گیر سے مولف تاریخ مرآة العالم که از خواجه سندر ایان مشهور باد و کما و از جلد مقر بان دولت دار در که آید خود سے نگار که خواجه در بار خان ناظر که در عهد شاه جهان و عالم گیر منصب نظارت داشت با من نقل که در شاه جهان نوبت در لاهور بمنزل داراشکوه رفت در آنجا با من سنده درگاه فرمود که هنگام معاودت ملا را در راه این پیش رویه بد و تخته خواهم رفت تو بیشتر رفته خیر سے بگیر من بمنزل ملا که حجر شکسته پیش بود رسید بشنیدم که او همین زمان بیرون رفته دوسه چند تو تن نمودم که سوار سے پادشاه نمایان شد پیش رفته با جرایع من رسانیدم فرمود اینجا با من هر گاه ملا بیاید سلام بگفته این مصرع بر خوان مصرع طاقت مهمان نداشت خانه بهمان گذاشت * چون ملا آمد مصرع شنید در جواب گفت که حضرت غریب نواز سے فرمودند لیکن من عمر آ خود را کنار کشیدم تا حضرت تصدیق نکشند و ز دست مردم موسی زین من بسلامت ماند فردا جواب این پیغام خواهم داد و روز دیگر ملا تنها پیاده رفته زیر حدوت که در آن اوقات در محن دیوان عام نصب کرده بودند ایستاده شد من ملا را شناخته بخدمت پادشاه رسانیدم پادشاه خوش وقت شده زود از دیوان با رهام برخاست و در خلوت رفته با ملا صحبت مستوفی داشت و نیز سے نگار که سعادت شرخان در اوان اظلاس و پریشانی و کسب علوم بخدمت ملا آمد و رفت داشت روز سے ملا بر زبان راند که وزیر پادشاه منیر البطلید حاضران متحیر گشته نداشتند که گرامی خواند ملا گفت ملا سعادت را میگویم و آخر وزیر شاه جهان شد و نیز سے نوید که از نقاست

مسرح شده که روزی جمعه در ایشان و دیگر حقیقت ایشان نشسته بودند ذکر مسکه و عدت وجود در میان آمد بر کس بقدر لیاقت
 در دستها و خود سخنی میگفت ملاخواجه در میان نشسته سکوت داشت ناگهان برخاسته در میان آفتنی که در آنجا افروخته بود نشست
 و اندک زمانی توقف کرد بعد از آن بیرون آمده گفت جواش همین است مردمان چون قفص نمودند هرگز پاره پش هم از آنش
 متاثر نشده بود در او اول جلوس عالم گیر شده تیز ار شصت و هشت مطابق سال اول جلوس ملاسه مرقوم روز سه بسیر باغ
 فیض بخش لاهور رفته بود در آنجا دو سه مرتبه گفت مراسم طلبند و بعد از آن زمان داعی حق را بیک اجازت گفته متصل مقبره پیر
 خود رفتن گردید *

ملا شاه بدخشی نیز از مردان میان شاه میر و بحسب ارادت گویا برادر ملاخواجه است چه برود و میر یک مرشد در باغی ایشان
 کیفیتی دارد و این عزیز هم مرجع مردم و میگویند پیر و مرشد و ار اشکوه بود بهر صورت چون رباعی خالی از اثر می نیست این
 کتاب ثبت افتاد رباعی اسی بنیاد پای قفل بر دل بشدار * و می دوخته چشم پای در گل بشدار * غم سفر مشرق و رو
 در مغرب * ای راه رو پشت بمنزل بشدار * حکایت قاضی ابراهیم تفتی که از فاضل عهد خود بود بخاور خان نقل
 می کند که روزی قاضی با سن حکایت کرد که من بمنزل میرک شیخ که او از عمر در عهد عالمگیر صدارت کل داشت وارد شدم
 مجلس از علمای اعلام پر بود ناگاه شخصی لباس حقیر خفیه در بر و علامه ابر بر سر وارد شد میرک شیخ در اکرام و احترام او
 افراط نمود و او ساعتی نشسته مرخص شد وقت رخصت نیز کمال تواضع و عیش فرمود و حصار مبارک میرک در باره اجترام
 او زیاده از مرتبه او دیدند و استفسار او عیش نموده پاسخ شنیدند که این عزیز در غایت علوم عظیم هستی دارد و جنابان خیر
 او من باین سخن شنیده زود برخاستم و در بی او شتافت در راه با او برخورددم و نیازمند با امید شایده ام رسد از عجب
 بسیار نمودم منزل خودشان داده گفت که اگر فقیر خانه قدم رنج فرماید صحبت بفرمایند و آید رخصت گشته بعد چهار
 روز بخانه اش رتم خیر فقیر شنیده از بالا خانه که خلوتش بود فرود آمده بگری دریافت و گفت که کار من ضرور دارم بر بالا خانه
 نیشینید تا من بخدمت برسم فقیر بچند زنده که بر آمد دید که جمعی از ارباب عالم نشسته و صحبت مذاکره در پوسته بقطعه
 من برخاستند و استقبال کرده با کرام تمام در صد مجلس نشاندند از آنجا دو سه کتا بهار دست داشتند یکی از آنها کتا
 معلول بر کشود اتفاقا در آن دو سه روز طالب عالمی که پیش فقیر در سن معلول میگرفت با ملا سعد الدین بحث و اعتراض تو سه
 میکرد شخص مذکور همان مقام بر آورده مذکور همان اعتراض نمود دیگر از آنجا بحیب او شده سخن لجلول کشید فقیر نیز مناب
 تمام سخنان گفت و از بر علم سخنهای دقین و نکات بلند و تحقیقات از جنید از آنجا سموع شد و قریب یک پاس استداد
 مجلس رسید درین ضمن صاحبخانه پیدا شد و این جماعه بقطعه او برخاستند فقیر از نیاز مندی و استقبال بر سر پیشی گرفت
 نزد خواهی آغاز کرده گفت خیلی تصدیع کشیده رنج انتظار دیدید گفتم بقیض صحبت این بزرگان حطی عظیم برگرفتم گفت کدام
 بزرگان فقیر که برگشته خواست با و بناید کسی را ندید و او همه چنان استیلا یافت که بلززه افتادم خندیده فقیر را در آغوش طفت
 کشید و اندک آبی طلبیده و بر آن نفس خود میدید بر سر و سه فقیر پاشید از وسوس نجات بخشید حکایت هشتم تمام
 مذکور حکایت با نجا و خان نمود که در آن زمان که فقیر بتعلیم سلطان سلیمان شکوه بنیره شاه جهان مامور بودم روزی
 شیخ ناظر آجودان بود بکتب آمد فقیر سلطان اشاره کرد که از شیخ چیزی بطلبید سلطان نیاز مندی التماس تبرک
 نمود شیخ تیسره دست در زیر فریش برد و سنگ ریزه خورد چند عدد برداشته بهر دو دست خود گرفته دو سه مرتبه گردانید

چون دست بکشاد بعضی و انما عتیق خوشترنگ و چند سالی لعل گران بجای بر سرخ مرجان و بعضی لالی سلطان شده بودند و فریاد
 آنکه دانهارا لبر موسی ریش خود سفته سلطان داد و ابواب حیرت بر رویه تاشاکیان کشاد حکایت مسند نم
 جلوس شاه جهان که پادشاه از دولت آباد مازم اکبر آباد بود و معتقد خان محرز تاریخ اقبال نامه جهانگیر سے کہ درین عهد خدمت
 پنجتنی گرسه داشت ز ساله دختر سے زیر نظر یا سپر سے غیب شکل از نظر پادشاه گذرانیده بعرض رسانید که این زن عجوبه
 ایست در دو نیم سالگی پستان بر آورده و در بهشت سالگی بے آنکه مرد سے با او مقاربت کند حامله گردید و در بهشت سالگی این پر
 زائید حاضران متفرق و ریاسه حیرت گشته بر قدرت الهی در افرینش بدائع اقرار و اعتراف به تجدید نمودند حکایت
 در سنه دوم جلوس شاه جهان بعرض پادشاه رسید که در موضع املایون عمله برگشته گواهیارد در سیکه از مزارع شخصی طویل القامت
 کشته افتاده و سرش بریده برده اند پادشاه معتقد سے رافستاده ملاحظه نموده برگشت و انما س نمود که طول قامت
 سه نیم درج پا و شای و عرض یکینیم در عست و در خزانه کشته افتاد و سرش پیدانیت و در زمینی که آن لاش افتاده قریب یک
 بگیه زمین نوسه پست و بلند شده که گویا دو فیل با هم جنگیده اند حکایت سید سے پریشان حال کثیر العیال در یکی از
 پانی پست تو فریق توکل و انزوایافته در وازه تره و تحصیل معاش بر رویه خود بست و در کینج فراغت پار کینج قناعت نشست با عیال
 و اطفال در نهایت عسرت میگذازانید اتفاقاً در عشره اول محرم عسرت بالا گرفت و تا چهار روز از عیش ماکول بگام آن الامتعام
 و صغار اولاد و اتباع او چیز سے نرسید روز عاشورا آن ثابت قدم با تمجد بزرگوار خود با عالی که دل از آتش جوع کباب
 دخانه صبر و طاقت از بی برگی خراب داشت طول و تبلاوت کلام الهی مشغول بود و خورش از فرط بے تابی پیش پد آمده از کرسنگ
 ناکید و چون نور نظر بچو و پدید در پهلوی او غلطید بیک ناگاه دید که از گوشه حاد در پد بخار سے بر خاسته بوی طعام بشام جان رساند
 پد را نگاه کرده حال پرسید سید بعد و قوت چون درنگ است چهار طبق پلاو گرم دید که از مطبخ گرم الهی باور رسانیده اند شکر نعمت سے
 حضرت ذوالاحسان و الامتعام بجای آورده هر یک را بخشید و خورد نیز خط خوشی بر گرفت از آن روز پنج و نیم شمار پنج سفید
 و پنج ستار گندم از عالم بالا در خانه او سے بارید و اوقات سید بفر اقبال سے گذشت جمله الملك جعفر خان وزیر بر این ماجرا
 و قوت یاخته بعرض اوزنگ زیب مالگیر پادشاه رسانید حکم شد که محمد سحقی چلیه که معتقد علیه و باریاب دولت حضور است در خانه
 رفته بر ارا عین انچه مشاهده نماید بعرض رساند چلیه مذکور بکار ماور ششانه و چشم خود دیده آمد و معروض داشت مالگیر بامتعام
 بانعام مبلغی و تعیین بومیه بحال سید عنایتی فرمود و غریب آنکه بعد تعین این وجوه مانده آسمانی انقطاع یافت سجانک المم حکم
 ماقشاء و افضل با تریه

ذکر حضرت مالگیر از دکن

چون اخبار شدت گوشت و بیار سے شاه جهان و بے اختیار سے او و اقتدار در ارا شکوه در امور سلطنت و جهان بینی بگوش
 پیش اوزنگ زیب رسید صلحت و راهمال و اجمال ندیده با شتهار غرم ملازمت پدرا ز خفه اوزنگ آباد که آباد کرده
 از و مکرزد و تشش بود روانه گردید و مرا بخش پرا در خود و در ابعانه برون همراه و استشفاع جرائم او از خدمت پد ر نیز طلبیده
 با خود متفق و خاطر اوزرا بعد و جو مطنس گردانیده با خود فریق ساخت و چون سے دانست که افواج عظیمه پادشاهی لبر در
 سهارا به حسبونت و قاسم خان در او زمین که عبور او بهین راه خواهد بود سدر است خرم پادشاهانه مقتضی آن شد که موسی که
 در خرد این غرضیت ملازم رکاب با سند و در ارا شکوه با قضا سے خوبی که از اوزنگ زیب داشت امر سے ککی دکن که بنا بر مهم

جایوتسین گشته لازم رکاب او بودند احکام پادشاهی بنام هر سیکه فرستاده چنانچه مذکور شد بعد از پیش خود خواند و امر او را
عین پورشش که فتح بجا پوزند یک شده بود بر خاسته بجنور رفتند و از عظمای امر اسکی که غیر از معظم خان و شاهنواز خان
و نجابت خان کسی در دکن نماند بضرورت هر توالتفات با جماع عساکر انداخته در اندک زمانی سرداران شجاع پیشه خرد
اندیشه و سپاه جگر غیرت شکار بقدریکه بالیت و میثوانست فراهم آورد و لشکر کے نمایان و تو پخته شایان ترتیب داد
و سران سپاه طفر طراز و سرداران جانباز را بنیاصب عالیہ و خطابہا کے شایسته و انواع مراسم و مکارم فخر از فرمود
و علوفه و مواجب افزود و از ملازمان پادشاهی که ہمراہی کرد او را ہم بخواطفت خسروان تقدمات فرمود و پسر بزرگ خود سلطان
را با نجابت خان و فوجی از عساکر منصوره مقدره جنود خود گردانیده غزہ جہادی الاوسے سے ہزار و شصت و ہشت ہجرت سے
برسم متلا پیشتر روانہ بر ما پوزند و ہمراہیانش را بجمت طوع و علم و تقارہ و دیگر عنایات سر فر از فرمود و سلطان معظم را بصوبہ دکن
دکن متعین کرد و سلطان اکبر برادر خود سلطان اعظم را کہ تازہ بوجو داندہ بود با اکثر پردگیان سر ادق سلطنت و قلعہ دولت آباد
گذاشت و مشور عطفوت طراز بنام مراد بخش نکاشت کہ از کجرات متوجہ مالوہ گشتہ در انجا ملحق گردید و محمد اعظم شاہزادہ را اقبال
آسا ہمراہ گرفت و روز جمعہ دوازدهم جہادی الاولی از او گنگ باد بصوبہ بر ما پوزند نعت نمود و بیست و پنجم ماہ مذکور باحت بلدہ
مسعود نزول فرمود و بحر طاهر صوبہ دار خاندیس با اتفاق جمعی از ملازمان پادشاهی کہ در بر ما پوزند ہند اکبر سلطان محمد
ادراک زمین بوس نمودند و یکماہ در انجا گذرانید در خلال این احوال عیسے بیگ و کیل کہ از صین بآلی یافتہ مخص شدہ بود
دکن زمین بوس یافتہ بشرح احوال در بار پرداخت و انکشاف یافت کہ روز بروز اقتدار داراشکوہ در انفرایش بی اختیار
پادشاہ رویارو با و دار دو مہاراجہ جسونت نیز بنیاسبت عقائد ہنود بھود داراشکوہ خواستہ در بے باسکے و بد خواستہ
اصرار و ابرام سے نماید و زیادہ بر این تکل مکل مرام و سطل ارادہ است بنا برین مقدمات غرضیست کہ پیش نهاد خاطر اورنگ زیب
بود تقسیم یافتہ نعت پیشتر لازم و متعمم گشت و روز دوشنبہ بیست و پنجم جہادی الاخر لوای جان کشائی از بر ما پوزند بصوبہ
اکبر آباد کرا فرشت و درین نعت ہم امر او جمیع رفق با انواع تقدمات و مراسم ذخیرہ اندوز خواطفت شدند چون شاہنواز خان
صفو کے باقتضای تقدیر و سواد تدبیر از ہمراہی تعلق نمودہ در بر ما پوزند رفع الوقت میکرد شاہزادہ سلطان محمد را
با عمدہ فدویان صاحب تدبیر شیخ منیر بر ما پوزند فرستاد آن خلافت اندیش را مقید نمودہ در قلعہ بلدہ مذکورہ بھود بکس آ
و خود کوچ کردہ بعد قطع مراحل بکنار آب نریدار رسید و دہم ماہ مذکور در گذر اکبر پوزند آب نریدار پایاب عبور نمودہ منزل ستا
دہ مذکور چاکستار نمودہ بر دہالی پوزند رسید و یکم از دیال پوزند کوچ نمود مراد بخش کہ عازم مراقت او گشتہ از کجرات نعت نمودہ بود ادراک و
ملاقات نمود و از انجا بموضع بہر مات پوزند ہفت کروی او جس واقع است راجہ جسونت قاسم خان ساگر جنود پادشاہ از اجین جنیدہ تقصہ مجاز
سکونت داشت و از احوال مراد بخش و تجسس بود و خبر نعت عالمگیر بنا بر ضبط گذر باد عساکر دیانالی و ہوشیار گمانینی نمودہ بود مطلق باہنایا سیر سپید خیر
برگشتن مراد بخش کہ از راہ برگشت شنیدہ سبب این را نمی نمید و خبر از عالمگیر پوزند مراد بخش لشکر آن صاحب اقبال و تدبیر نعت درین ضمن خطی از راجہ
شیورام کہ در ماند زود مشتمل بر خبر خود او و رنگ زیب عالمگیر از آب نریدار رسید و جمعی از لوکران داراشکوہ کہ در قلعہ دیار بود و نماز ہم لشکر منصور گنجد بہار را شنید
در و نمود و از رنگ زیب برگشت و از ان طرف سعادت نمود و بیست لشکر عالمگیر راہ پیمائش متصل بہ بہر مات پوزند مسلک کردہ عساکر سخت چون رنگ
بہر ازو شایخ نعت بہر مات حجت گذشتن بہر مات پنج بخش در قبل از وصول بہر مات پوزند کہ از زمینان خیم بود نزد راجہ جسونت فرستاد و نعت با
ملاح انگیز کہ نعت از کتاب تیسر تو اند بود و نمود و پیغام کردہ بود کہ چون مارا ارادہ جنگ نیست ملازمت و عیادت پذیرش نہاد خاطر است